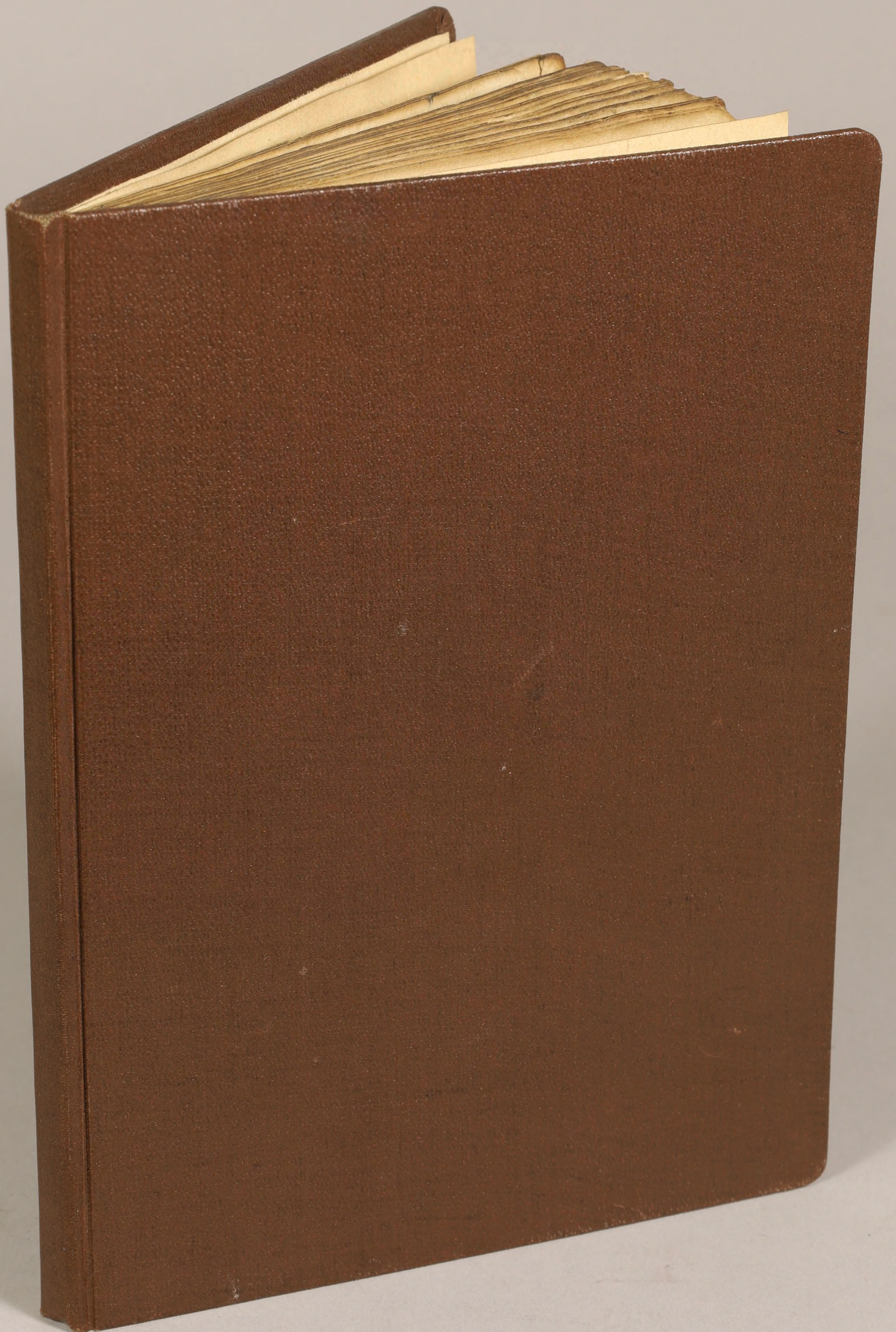

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 24. C2

INKUNABURY

21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

Resolutorū dubiorū

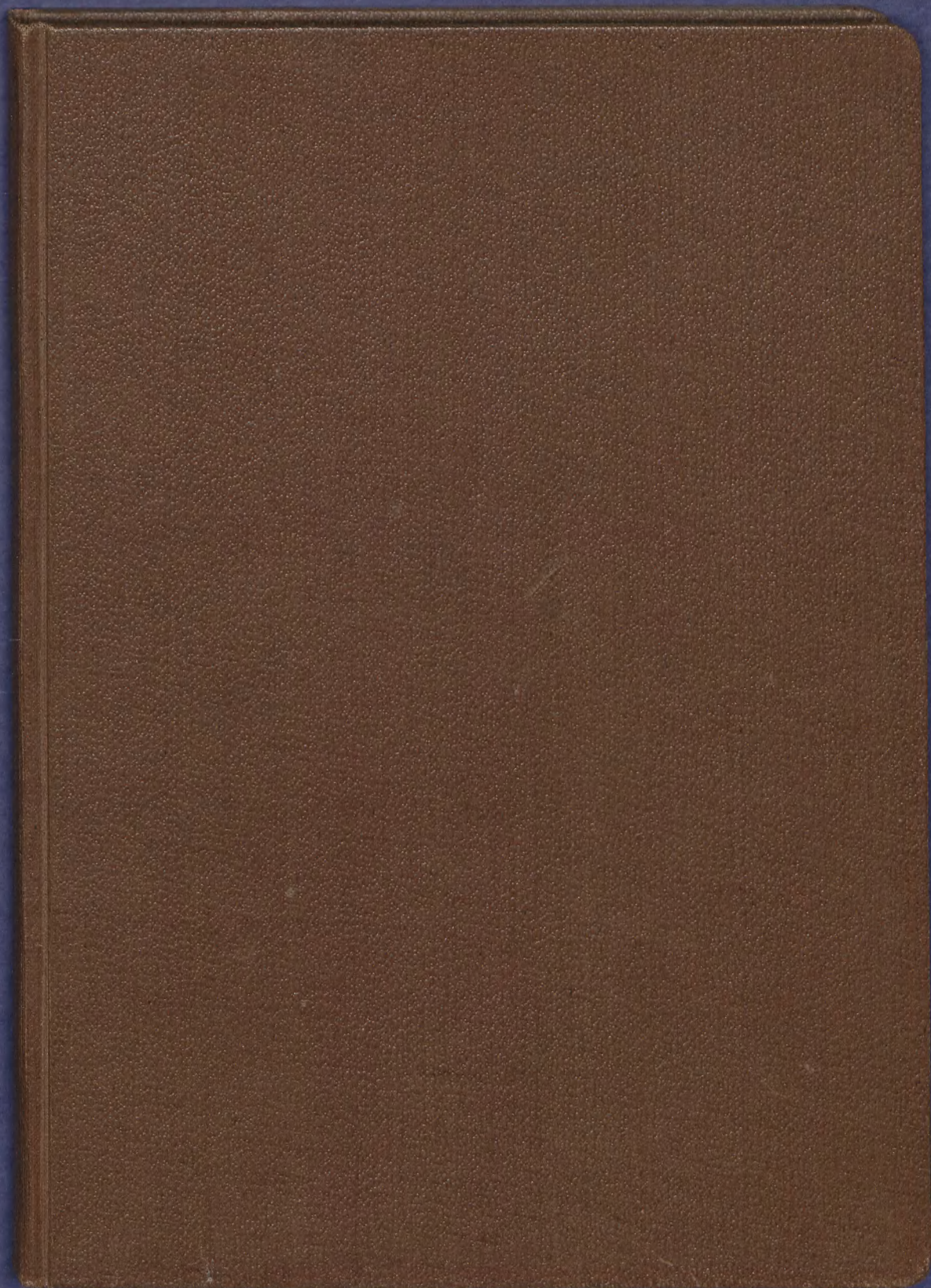
circa celebratōnem missarū occurrentiū: p ve
nerabilē patrē dñm Johannē de lapide do
ctozē Theologū parisiensem: ordinis Cartu
siensis: ex sacrozū canonū pbatorūqz doctoz
sententijs diligenter collectū.

Sūma dubioz in hoc ope resolutoz
CLXVI.

HC 9909

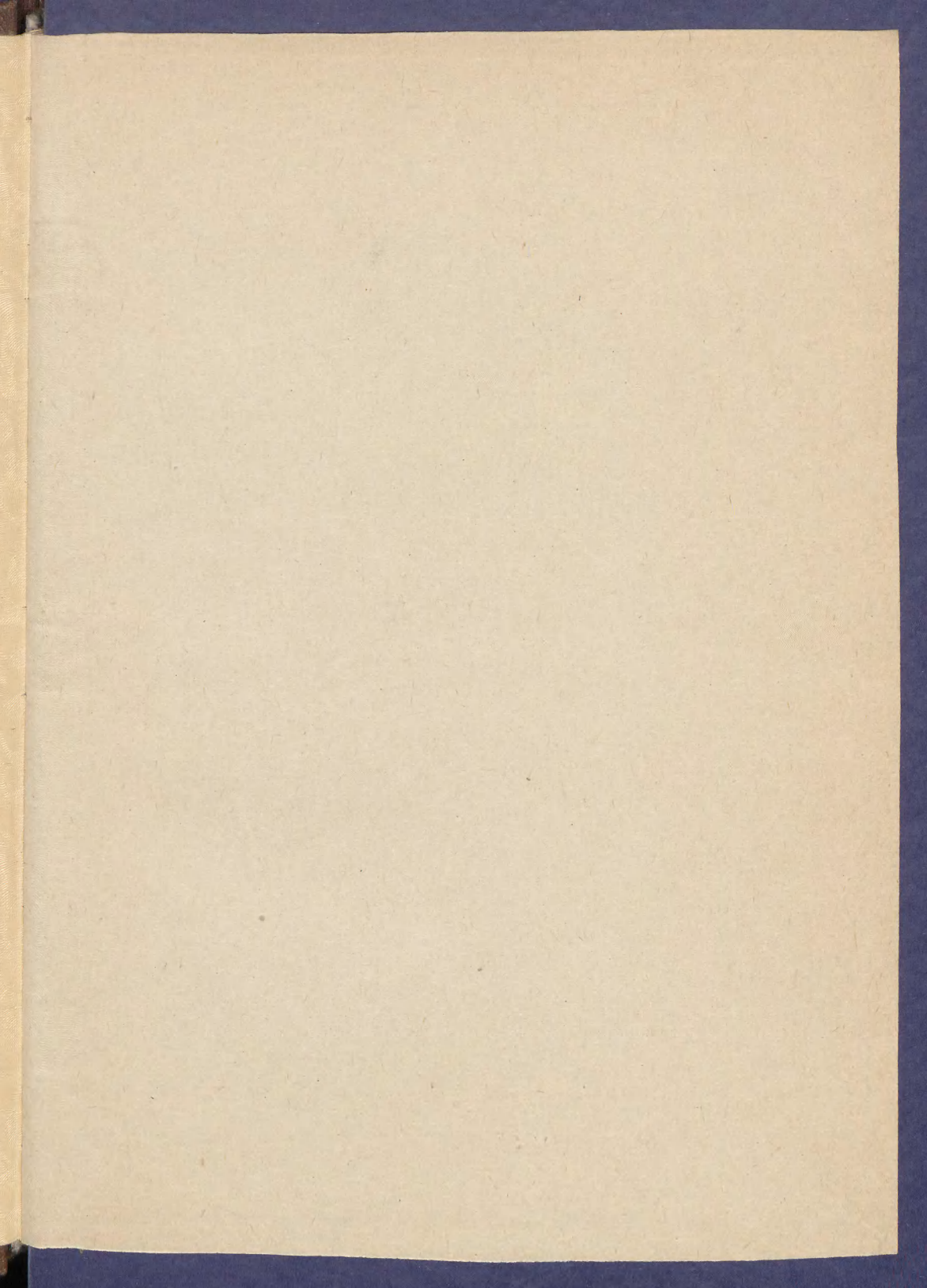
115

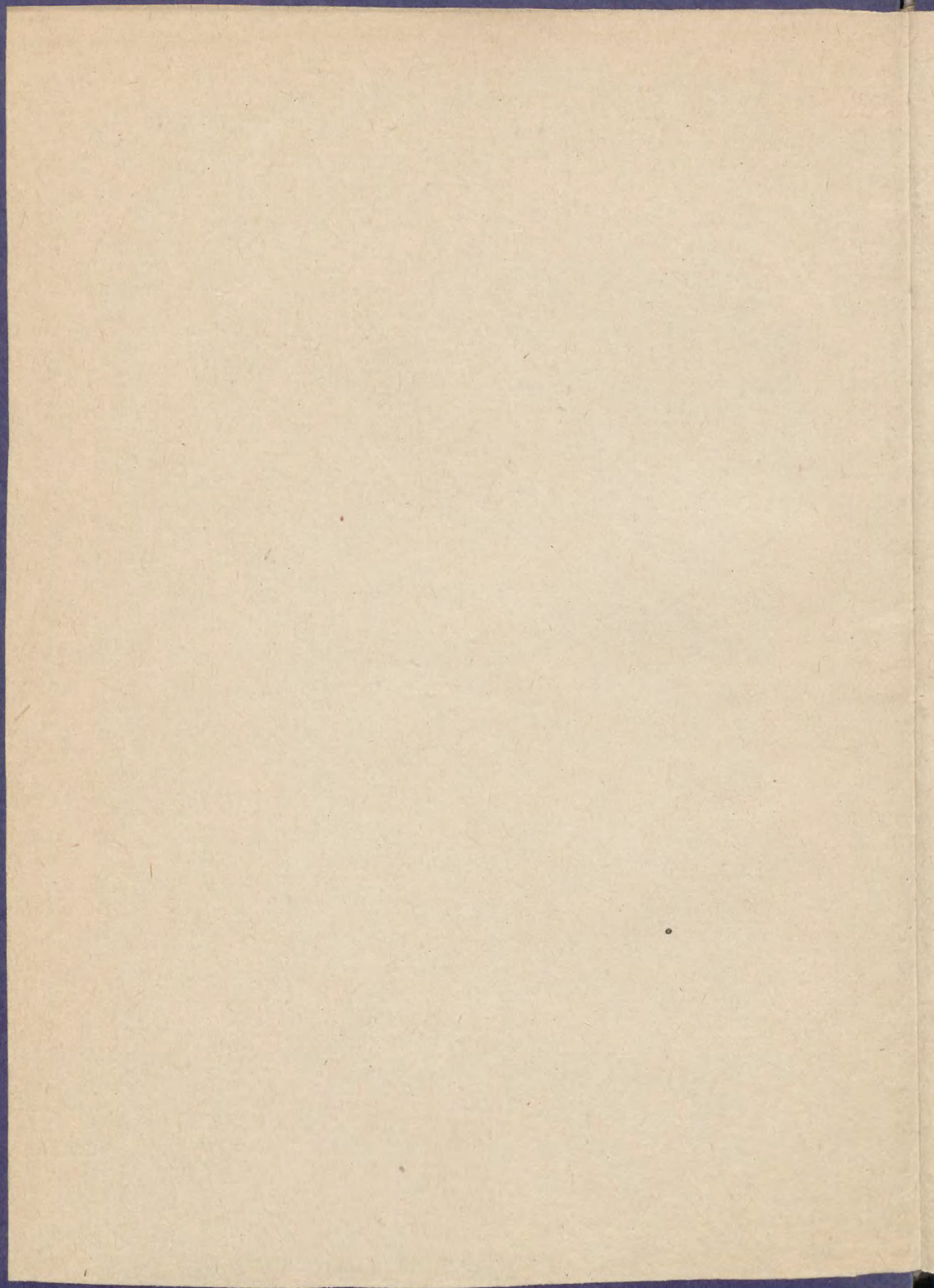
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

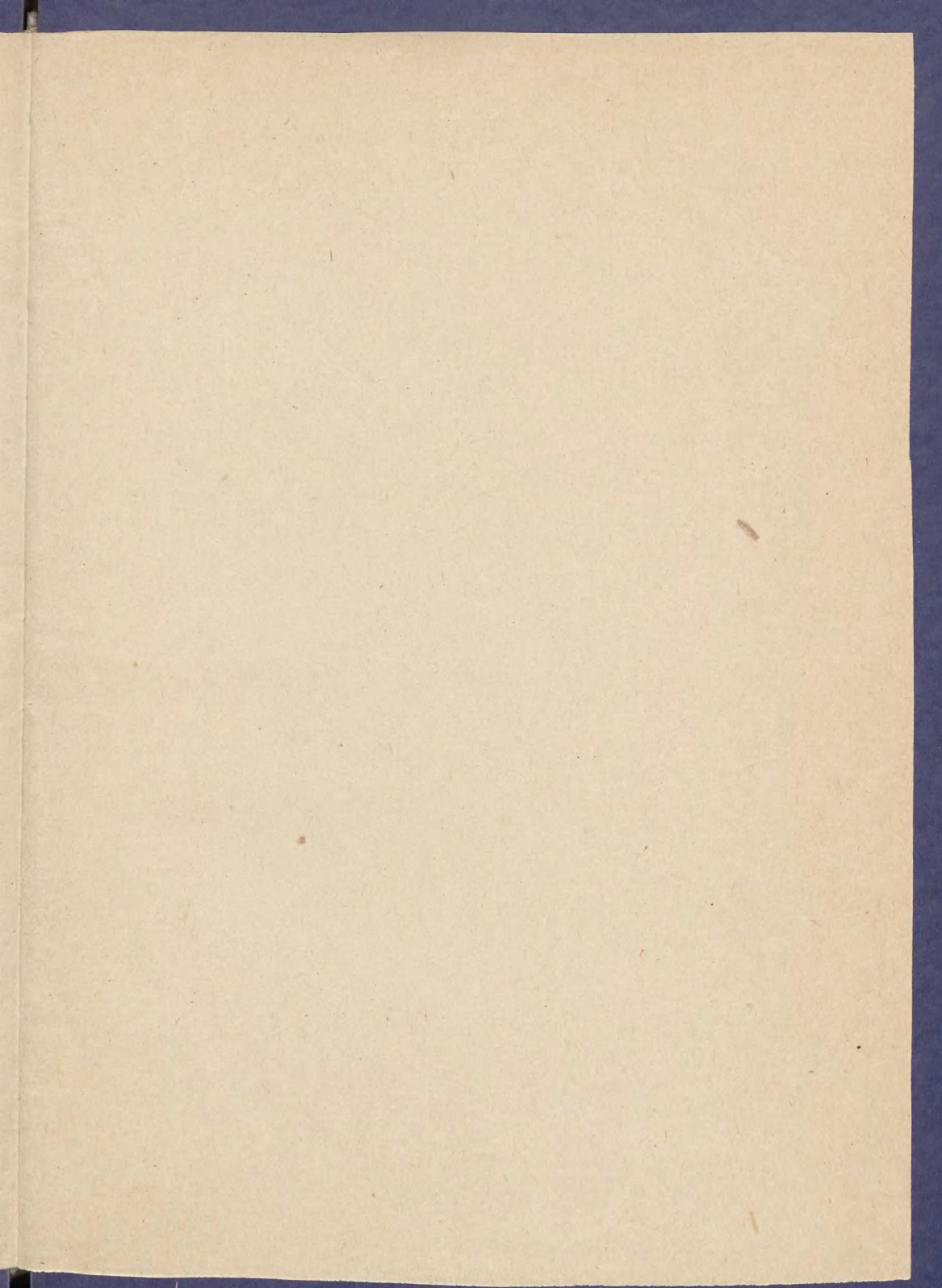

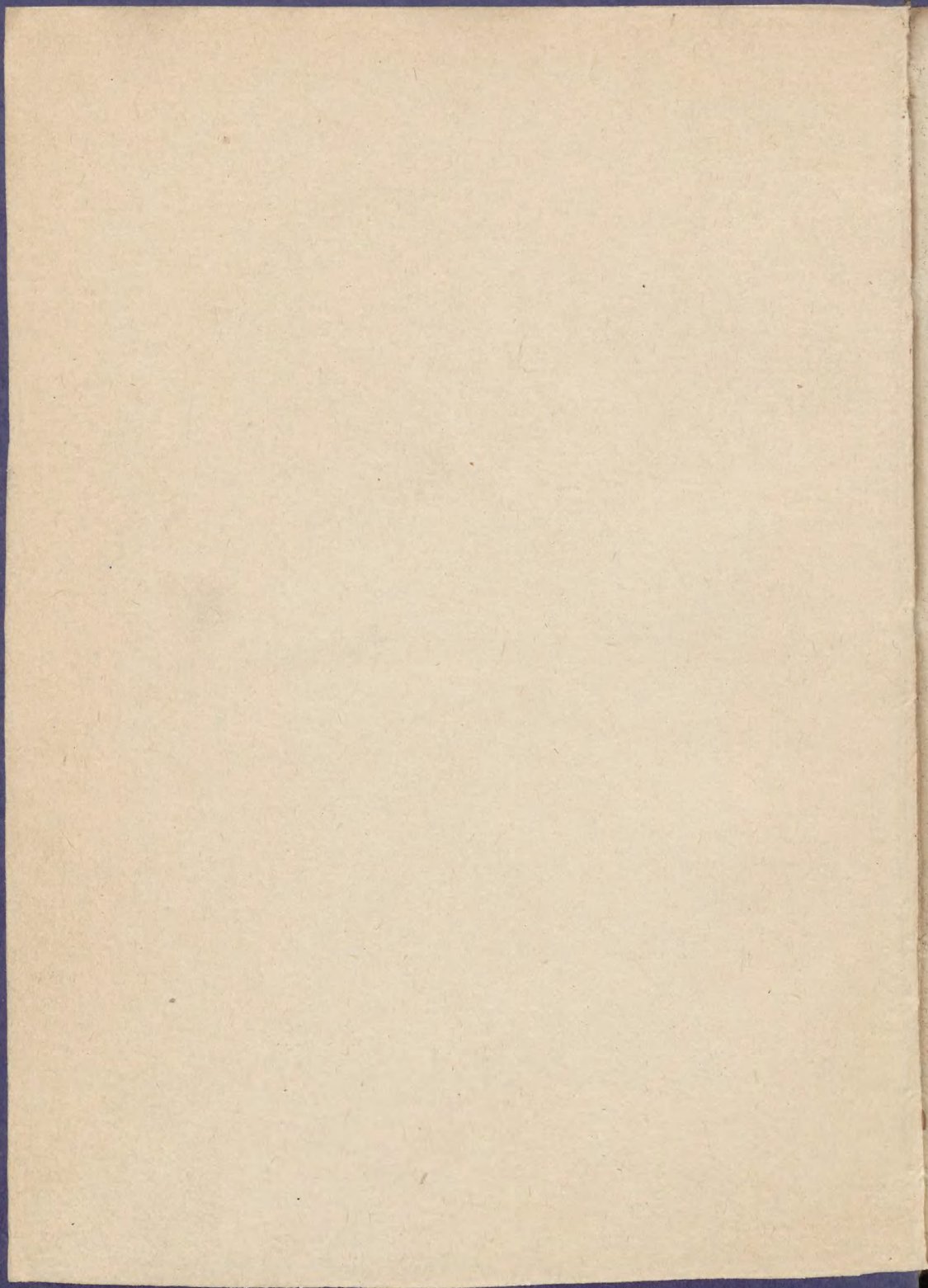

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

Resolutoriu dubioꝝ

circa celebratōnem missarū occurrentiū: p ve
nerabile patre dñm Johannē de lapide do
ctore Theologū parisiensem: ordinis Carnu
sienſis: ex sacrorū canonū pbatorūq; doctoz
ſententijs diligenter collectū.

Sūma dubioꝝ in hoc ope resolutoꝝ
CLXVI.

HC 9909

Inc. 24

Summariū

Subsequentis operis

in q̄ dubia circa missarū celebratōes occurrētia pra-
ctat: distinctio: cū summaria in singulis partib; cō-
tentorū expositione.

Locus sequens Tractatus in
Capitula partitur.

I	Premittit intentōez collectoris cū materia tractāda: tra-
ctandorūq; numero: distinctōne et ordine.
II	Ministrum siue personā ad celebrādū
idoneam.
III	Locum celebrandi cōuenientē.
III	Tempus congruū quo celebrari debet
Caplm V	Materialia exteriora que ad ornatū vel
congruentiam celebratōis requirunt
VI	occurrenti/
bus circa Cerimonias s̄uetas et obſuādas i mis-
sa: et circa eā rā i agēdis q̄ in dicēdis
VII	Materia ad p̄secrandum aptā: panem
scilicet ac vinum.
VIII	Cōsecratōis isti⁹ sacram̄ti d̄bitā formā.
IX	De intentōne ac rōne eoz que in missa dicuntur
X	De ratōe et significatōe eozū que in missa et circa eam agū-
tur: cum breui epilogo et p̄clusionē hui⁹ operis.

Capitulū primū II habet articulos

Articul⁹	Primus	Premittit collectoris intentiōem: materiamq;
tractandam annotat.
	Secundus	Per resolutōem dubij exponit tractandorū
numerum: distinctiōne atq; ordinem

Capitulū secundū V includit articulos.

Arti. I.	Resoluit VI dubia circa ministrū celebraturū ratione ordinis et
officij sui executōnis occurrentia.
I	Quis sit minister ad celebrādū idoneus q̄stum ad p̄so-
ne conditionem.

Operis

- II** De eo qui credit se in sacerdotē rite esse ordinatū. et tamē nō est sic ordinatus.
- III** De eo qui post missam inceptāz habet conscientiam q̄ nō sit rite ordinatus.
- Dubiū III** De heretico: scismatico: degradato zc. an. s. tales possint officio respoc sacramentū z ordinate celebrare.
- V** De eo q̄ post missam inceptam recordat̄ vl̄ p̄ se esse excommunicatū z q̄ p̄us nō habuit memoriā q̄ se fecerit.
- VI** De eo q̄ post missā inceptā habet remorsū z in claritate.
- Art. II.** Resoluit **VI** dubia que incidūt circa dispositiōem. corporis ipsius ministri.
- I** De sacerdote muto vel priuato loquela.
- II** De eo qui habet aliquē alium corporis defectum.
- Dubiū III** De sacerdote leproso
- III** De patiente moribū caducum.
- V** De eo qui patitur fluxum sanguinis vl̄ seminis
- VI** De polluto pollutiōne nocturna.
- Art. III** Resoluit **X** dubia emergētia circa habitudinē mentis ipsius ministri celebraturi quantū ad intētiōem: vsū rōis: culpā z grām.
- I** An requiratur intentiō ministri
- II** Quid celebraturus intendere debeat.
- III** Qualis debeat esse intentiō. an scz actualis requiratur.
- III** De sacerdote furioso: lunatico: vl̄ alia ex causa vsu rationis priuato.
- V** De sacerdote demoniaco.
- Dubiū VI** De eo qui est in peccato mortali.
- VII** De certitudine requisita q̄ nō sit in peccato mortali.
- VIII** De eo q̄ se estimat esse in peccō mortali: licet nō sit.
- IX** De eo q̄ postq̄z missam incepit vel p̄paratus est recordatur peccati mortalis de quo non est cōfessus.
- X** De p̄perante peccatū luxurie: et statim post hoc penitēte ac p̄fitente.
- Art. IIII** Resoluit **VII** dubia que oriunt̄ circa ieiuniū: sobrietatē z somnū ministri.
- I** De ieiunio ad ministrū celebraturū requisito.
- II** De recordante post missam inceptā ieiuniū soluisse.
- III** De eo q̄ trāsglusiuit reliquas post p̄mestioneē i ore relictas.

Summarium

- III De eo qui gargarizando vel os lauando: paruaque aut vini transglutituit.
- Dubiū V De eo qui cibū vel potū tarda hora sumptū nō dū digessit
- VI De eo qui vomitū patit vel passus est.
- VII De eo qui per totam noctem nō dormiuit.
- Arti. V Resoluit V dubia circa celebratōnis abstinentiā eiusdemq; frequē-
tiam occurrentia.
- I De omnimoda celebratōis abstinentia.
- Dubiū II De celebratōnis frequentia.
- III De celebratione quotidiana.
- III De eo qui ad celebrationē bene disposit⁹ est: et tamē abstinē-
net ppter sacramenti reuerentiā.
- V De celebratōne vno die pluries fienda.
- Arti. I. Resoluit V dubia circa locū celebrandi cōmunes: videlicet ecclias
incidentia.
- I Quis sit locus cōmūis debet⁹ et iuuenēs ad celebrandum.
- Dubiū II An licite possit quis extra ecclesiam celebrare.
- III Quid agendū si in aliq; regione nō inueniat ecclesia cōsecrata
- III An in mari aut fluminib; liceat celebrare.
- V An in omni loco cōsecrato licite possit celebrari.
- Arti. II Resoluit VI dubia que circa locum ppiū scilicet altare occur-
rere possunt.
- I An licite celebrari possit sup aliq; alio q̄ altari.
- II De qualitate altaris.
- Dubiū III De operimentis et ornatu altaris.
- III An sup quolibet altari cōsecrato liceat celebrare
- V De altaris portatilis et ad celebrādū apti quātitate
- VI De omissione alicuius suprapositorū.
- Capitulū quartū duos articulos cōprehendit.
- Arti. I Resoluit III dubia occurrentia circa tēpus celebrandi cōmunes
videlicet diem.
- I An indifferenter in nocte et die liceat celebrare.
- Dubiū II An ne in aliqua nocte quis licite possit celebrare.
- III An liceat ante initium diei celebrare.
- III De celebrante qui credit diem incepisse et tamen nondū
incepit.

Operis

Arti. II. Resoluit III dubia que se offerunt circa tempus celebrandi proprium scilicet horam.

- I Quia hora diei celebrare liceat.
- Dubiū II A quo tempore accipiendū sit principiū diei.
- III De nō observante tempus celebrandi debitiū.

Capitulū V tres habet articulos.

Arti. I. Resoluit V dubia q̄ circa vestes et indumenta sacerdotalia usurgūt

- I An celebratur specialibus debeat indui vestibus et indumentis
- II Que et quot sint huiusmodi indumenta.
- Dubiū III De benedictione talium.
- III De celebrante absque vestibus et indumentis benedictis.
- V De mundicia talium vestium et indumentorum ceterorumque corporis requisitorum.

Arti. II. Resoluit III dubia que circa vasa ad celebrandum opportuna occurrunt.

- I An ad celebrandum specialia requirantur vasa.
- II Que et quot sint huiusmodi vasa.
- Dubiū III De materia talium vasorum.
- III De consecratione et taliū.

Arti. III. Resoluit VIII dubia circa circūstantias et alia exteriora occurrentia

- I De necessitate libri missalis.
- II De exigentia ignis sive luminis candelę.
- III De oportunitate ministrantis ipsi celebranti.
- III De conditione et qualitate ministrantis.
- Dubiū V Quid si ministrans recedat de altari dimittendo celebrantes solum: et postea reuertatur.
- VI Quid si postea non reuertatur.
- VII Quid de sacerdote recluso vel heremita et solitario celebranturo.
- VIII Quid si quis omittat aliquid de supradictis requisitis.

Capitulū VI tres in se claudit articulos

Arti. I. Resoluit X dubia que oriuntur circa agenda et dicenda ante missam

- I An aliquid specialiter ante missam agendum sit.
- II De rebus et sufficienti preparatione ad celebrandum.
- Dubiū III Qualiter et in quibus celebraturus se debeat probare et examinare.
- III Quanta requiratur diligentia ad predictam examinationem.

Summariū

- V De certitudine sufficientis diligentie.
 VI In quo consistat sufficientis conscientie purgatio
 VII Quid si celebratur? nō possit habere p̄fessorē.
 Dubiū VIII De ornatu p̄ficiētie celebraturi.
 IX An requiratur p̄solutio horarū canonicarū ante celebratōz
 X An p̄ter sup̄radicta sint aliqua alia ante missam dicenda vel agenda.
- Arti. II Resoluit XIII dubia circa dicenda et agenda in missa modūqz dicendi atqz agendi incidentia.
- I Que sint in missa dicenda et agenda: et quo modo.
 II An aliqd in missa dici debeat qd in missali nō cōtinetur.
 III An verba canonis secreta dici debeant.
 IIII An cetera alta et intelligibili voce dici debeant
 V An in memorijs debeat aliquoz fieri nominatio.
 VI An ante celebratōem possit haberi memoria aliquorū nominatum.
- Dubiū VII An requiratur attentio celebrantis circa dicēda et agēda
 VIII An deuotio in celebrante requiratur.
 IX An celebrās debeat stare capite discooperto.
 X De quo debeat fieri ablutio post sumptōem sanguis
 XI An sacerdos a missa incepta possit desistere.
 XII Quid si sacerdos missa incepta moriat: vel in infirmitatē incidat.
 XIII Quid si celebranti sanguis p̄ nares erūpere incipiat.
 XIII De sacerdote omittere aliqd vel aliqua re sup̄ioribz.
- Arti. III Resoluit III dubia que occurrunt circa dicenda agenda et cauenda post missam.
- I An aliqua specialiter sint dicenda post missę celebratōem.
 Dubiū II An aliqua sint specialiter agenda post missam.
 III Que sint post celebratōem cauenda.
 IIII An statim post missę celebratōez liceat comedere v̄l bibere

Capitulū VII sex continet articulos

- Arti. I. Resoluit VI dubia circa panē consecrādū occurrentia.
 I Quis et qualis debeat esse panis consecrādus.
 Dubiū II Quid si sacerdos percipiat panem nō esse triticeum v̄l in debite consecrū.

Operis

- Dubiū **III** Quid si panis appositus p̄cipiat esse corruptus.
III Quid si panis nō fuerit appositus v̄l ablatuſ r̄c.
V Quid si panis sit disposit⁹ ad corruptōnem.
VI An in aliq̄ casu sacerdos possit dicere missaz r̄ n̄ p̄secrare

Arti. II. Resoluit VIII dubia que incidūt circa panē consecratum ante
sumptionem.

- I** An sacerdos panē p̄secrās: teneatur sumere.
II An in tali casu teneat semper totū sumere
III Quid agendū de particulis ab hostia cōsecrata resolutis
Dubiū **III** Quid agendū si hostia vel pars eius ceciderit in calicem
de manu celebrantis.
V Quid si ceciderit hostia vel pars eius sup terrā aut lapi
dem vel aliud huiusmodi.
VI Quid si sacerdos t̄gat hostiā cū naso: barba: mento: aut
veste
VII Quid si hostia consecrata aliquo casu fuerit amota de al
tari et amissa.
VIII Quid si corpus christi appareat s̄b specie carnis v̄l pueri.
Ar. III. Resoluit VII dubia circa corpus christi post sumptōz occurrētia
I Quid si in sumptōne sanguinis remaneat pars hostie in
fundo calicis.
II Quid si post sumptōnem sanguis reperiantur particule de
hostia resolute.
III Quid si post sumptōnem sanguinis reperiat sup altari ho
stia aliqua integra.
Dubiū **III** Quid agendū si celebrans statim post sumptōnem cor
poris christi patiat vomitum.
V Quid si quis post sumptōnem statim emittat p̄ secessum.
VI Quid si hostia consecrata et reseruatā inueniatur putrefa
cta aut corrupta.
VII Quid si hostia consecrata comesta fuerit a mure vel alio
animali bruto.

Ar. III. Resoluit. XIII. dubia que se ingerunt circa vinum priusq̄ con
secratur.

- I** Quod et quale debeat esse vinū consecrandū.

Summarium

- II** Quid si loco vini ali^o liqu^r fuerit posit^o i calicem.
III Quid si impositū fuerit vinū corruptū.
III Quid si ex negligentia nihil in calice positū fuerit.
V Quid si vinū calici impositū sit dispositum ad corruptōez
VI An in musto possit confici hoc sacramentū.
VII An vne integre pmisceri possint vino psecrando.
VIII An cōfici possit hoc sacramentū in neectare vl' vino pdito.
IX An possit cōfici in vino puro sine pmixtione aque.
X Que et qualis debeat esse aqua vino pmiscenda.
Dubiū XI De quantitate aque pmiscende.
XII An sufficiat q^a aqua vino pmisceat in dolio
XIII An liceat celebrāri nō consecrare vinū: facta p^o consecra
tione panis.
XIII Quid si vinū dū psecrari debz dēphendatur pgelatū.
Arti. V. Resoluit **VIII** dubia circa vinū psecratū añ sumptōz incidētia
I Quid si celebrās post consecrationē pcpiat aquam. nō su
isse vino admixtam.
II An celebrans teneat semp sumere vinū consecratū siue san
guinē christi.
III Quid si sacerdos aliq^s nō possit sumere vinum et ita neq^s
sanguinem.
Dubiū III Quid si cum sumi debet sanguis species vini sit pgelata.
V Quid si aranea: musca vl' aliō h^mōi ceciderit i sanguinem.
VI Quid si añ sumptōz celebrās pcpiat venenū eē imissum.
VII Quid si sanguis i pte fuerit effusus: aut d' calice stillauerit.
VIII Quid si sanguis ex toto fuerit effusus.
Arti. VI Resoluit **VI** dubia q^a circa sanguinē p^o et^o sumptōez occurrunt.
I Quid si sacerdos post sumptōem sanguis pcpiat aliquāz
guttam adherere calici.
II Quid si huiusmodi guttā pcpiat adherere casule: manipu
lo: vel alteri huiusmodi.
Dubiū III De ablutōe digitor^o faciēda sup calicē p^o sanguis sūptōez.
III De eo qui post sumptōnem corporis vl' sanguinis christi:
vrgetur iputo vl' tussi vel scratōne.
V De patiente vomitū post sanguinis sumptōem vl' emitten
te p secessum.
VI Quid si sacerdos post sumptōnem sanguinis dēphendat

Operis

venenum aut animal venene sum fuisse in calice.

Capitulū octavū II complectitur articulos

Art. I. Resoluit XVI dubia circa formā consecratōis panis emergentia.

I Que sit sufficiens et debita forma consecratōis panis

II An hec coniunctio Enim sit de substantia forme.

III An sacerdos pferens solū verba consecratōis sup panem aptū consecret illum.

III An p illa verba in aliō idioma mutata fiat consecratio.

V An sacerdos addēdo aliq̄ alia s̄ba ad p̄dictā formā p̄secret

VI An diminues v̄l subtrahēs aliqd̄ d̄ p̄dicta forma p̄secret.

VII An in cōgrue pferens verba p̄secratōis: cōsecret. .

VIII An faciens transpositōem verbor: consecret.

IX An faciens interuallū in platōne verbor: cōsecret.

X Quid si celebrās non recolat se dixisse verba p̄secratōis: aut aliqua alia que dici debent.

Dubiū

XI An sacerdos p illā formā possit p̄secrare panē absentem.

XII An possit cōsecrare omnē panē p̄sentē: in quacunq; quantitate fuerit.

XIII An sacerdos verba consecratōis pferendo: cōsecret omnes panem super altari existentē.

XIII An plurib; hostijs appositis: et sacerdote intentōem suā in platōe verbor: solū ad illam dirigente quā manu tenet: omnes consecrentur.

XV Quid si sacerdos intendat consecrare solū centū hostias et apposite sint plures vel pauciores.

XVI Quid si apposite sint multe hostie: et sacerdos intendat solum aliquas illaz cōsecrare.

Art. II Resoluit III dubia q̄ incidūt circa formā consecratōis vini.

I Que sit sufficiens et debita forma consecratōis vini.

Dubiū II An om̄ia verba in illa forma posita sint de substantia forme

III De significatōe hui⁹ dictōis calic in forma p̄dicta.

Capitulū nonū VI in se tenet articulos

Art. I. Premittit diuisionē totius missę in. V. ptes principales. In quaz

I

II

III

III

V

fit

Preparatio

Oblatio

Consecratio

Sumptio

Struāctio

Summariū operis

II
 III
 Arti. III
 V
 VI

Subdiuidit partem

Primā
 Secundā
 Tercia Et exponit intērdem ac
 Quarta rōem eoz q̄ i ipsa dicūt.
 Quinta

Capitulū decimū habet articulos XII

I Enumerat. X.
 generalia: q̄ i
 missa p̄ferri so
 lēni z circa eā
 agunt: quoz

I Loto
 II Thurificatio.
 III Altaris osculatio.
 IIII Sacerdotis versio et salutatio
 V est Sestus variatio
 VI Iterata p̄ cruces signatio
 VII Hostie fractio.
 VIII Partis hostie in calicē missio
 IX Osculi pacis datio
 X Uini non cōsecrati sumptio

II
 III
 Arti. V
 VI
 VII
 VIII
 IX
 X
 XI
 XII

Declarat rationē et significationē

primi
 II
 III
 IIII
 V
 VI
 VII
 VIII
 IX
 X

Continet breuē epilogum cū p̄clusionē hui⁹ operis.

Finis summarij

1877

Received of the Treasurer of the State of New York
the sum of \$1000.00

for the year 1877

in full for the purchase of
land in the town of
Canaan, Co. of Hamilton,
State of New York

Witness my hand and seal
this 1st day of January
1877

Attest

John W. ...

Capitulum I

Incipit tractatus du

bioꝝ ac difficultatū circa officiū misse & ea que ad debitas eiusdem celebratōnem exigūtur frequentius occurrentius iuxta sacroz canonuz p̄sūtōnes: p̄barozūq; doctoz fir- miores atq; tutiores sententias: resolutorius.

Capitulū primū: De intentōne colle- ctoris: et materia tractāda: tractādoꝝq; numero: distinctōne atq; ordine: duos cō- tinens articulos.

Arti. I. P̄mittēs p̄fationē: int̄tū tractādaq; exponētē.

P̄fatio

Officiū quāto ma

ius & dignū ē: tanto cū maiori cura sollici- tudine atq; diligentia exercēdū est. Gra- uī⁹ enī q̄s delinq̄r: si exēq̄ndo circa hoc ne- gligentia: defectū v̄l erroꝝ aliquē admise- rit. Inter oīa aut̄ officia hūane facultati smissa: nō est aliq̄d mai⁹ dignū aut̄ difficilius: q̄ debita missaz celebratio. In qua sacramētū p̄ciosissimi corp̄is et sanguis Jesu christi redēptoris nostri p̄secra- t̄ imolat̄ et su- mit̄. Sacro canone attestāte. Nō modicā inq̄t res ē: vnā missam facere. Et valde felix est qui vnā digne celebrare p̄t. Restat igit̄ vt nūq̄s cū ḡuoni periculo peccet: q̄s si in ex- ecutōe hui⁹ dignissimi officij negligentia v̄l erroꝝ smittat̄. Expropter vt sacerdotes simplices q̄ noticiā canonū non habent: neq; sp̄ facillē recursum ad superiores suos aut ad vi- ros doctos h̄re possunt: meli⁹ cauere valeāt ne circa mari- mū istō mysteriū deficiāt v̄l errēt. Et vbi aliq̄d hoz p̄tige- rit: debitis remedijs emēdare sciāt: valde v̄tile atq; necessa- riū fore iudicauim⁹: vt circa hec oportuna eis tradat̄ instru- ctio. Quō vt lucid⁹ fiat: circa singula q̄ ad debitā misse ce- lebratōnē exigunt̄: dubia frequē⁹ occurrētia mouebunt̄. b

De cōse.
di. i. c. lxx
ficit.

Capitulum

Ex quoz resoluōibz: cōgrua ipis defectibz & erroribz remedia atq; cautele poterūt adhiberi.

Arti. II. Numerū: distinctōem & ordinē tractandoz: per dubij resolutionē prenotans.

Dubiū I Ad p̄noticiā tractandoz p̄mittitur hoc dubiū Quot et que ad debitā ac ordinatā dignissimi sacramenti eucharistie & misse celebrationē requirantur.

I Minister siue sacerdos ad celebrandū idoneus

II Locus celebrādi ueniens

III Temp⁹ celebrādi p̄gruum

III Materialia ad ornatū vlt cōgruentiā celebratōis oportuna .vt vestes: vasa et cetera huiusmodi.

V Cerimonie in dicēdis & agēdis consuete.

VI Materia ad p̄secrandum apta. scz panis et vinū.

VII Forma consecratōis vtriusq; debita.

VIII Noticia intentōis actōis eoz q̄ in missa dicunt

IX Intelligentia rōnis et significatōis eoz que i missa & circa eā aguntur.

Circa hec que dubia ac difficultates sepi⁹ obuiant sacerdotibus missas celebraturis aut celebrantibus: per IX sequentia capitula elucidabūtur

Capitulū secundū: de dubijs occurrentibus circa ministrz siue psonā ad celebrādū idoneā V includens articulos

Arti. I. Sex dubia resoluens circa ministrz celebraturz ratōe ordinis & officij sui executōnis occurrentia.

I Quis sit minister idone⁹ ad celebrandum et conficiendū siue consecrandū corpus & sanguinē christi.

Sol. Solus sacerdos rite ordinatus

II Utrū ille qui credit se rite esse ordinatū : et tamē nō est rite ordinatus : cōficiat hoc sacramentū

Sol. De hoc nō habet certitudo : pie tamē credi potest q̄ conficiat virtute ecclesie. et q̄ summ⁹ sacerdos suppleat defectū. z q̄ nō permittat piculū imminere ecclie z eā decipi.

III Quid agendū. si quis post inceptā missam habeat conscientia q̄ non sit sacerdos rite ordinatus.

Sol. Si hoc contingat ante consecratōnem : tunc dimittat missam imperfectam : aut conscientia deponat. Si post consecratōnem peccat : z postea supiore suū accedat. z calum ei exponat.

Dubiū III Utrum hereticus : scismaticus : degradatus : infamis : irregularis : excommunicatus : interdictus vel suspensus possit conficere h̄ sacramentū : et ordinate celebrare

Sol. Quilibet istorum potest conficere : sed non debet. quia conficendo peccat. Et ita nullus iporum potest ordinate celebrare.

V Quid agendum sit : si quis post missam inceptam recorderetur se esse excommunicatū : de quo pri⁹ nō habuit memoriā

Sol. Si contingat hoc ante consecratōnem : tutius est vt missam deferat : nisi graue scandalum timeatur. Si vero post consecratōem : assumat propositum humiliter penitenti a bsolutōnem : et satisfaciendi. et procedat in missae celebratione.

VI Quid agendū si quis post missam inceptam habeat remorsum de irregularitate.

Sol. Si fiat ante consecratōem : tutius est q̄ missam deferat. Si post cōsecratōem doleat et pponat atq; conel. facere qd̄ in se est : et pcedat.

Arti. II. Resoluens **VI** dubia que incidunt circa dispositōnem corporis ipsius ministri.

I Utrum sacerdos mutus vel loquela priuatus : possit consecrare seu conficere hoc sacramentū

Sol. Non. Oportet enim conscientē habere facultatez sermonis siue loquēle. quam si amiserit post susceptū ordinem

Capitulum

ficere non potest: eo q̄ nō p̄t h̄ba cōsecrātōis et alia p̄ferēda vel dicenda dicere.

II Utr̄ habēs aliquē aliū defectū i corpe possit missā celebrare

Sol. Si habet aliquē defectū q̄ reddit eū inhābile aut impotēte ad dicēdū vel faciēdū ea q̄ ad debītā celebratōem exigūtur: ut puta si careat visu v̄l digitis q̄bus tractari leuari v̄l frangi debz hostia. Vel si habz aliū defectū notabilē qui s̄m iudiciū p̄lati sui ordinarij generet scandalū si celebret: nō p̄t celebrare: q̄uis possit alia que sunt sacerdotalis ordinis exercere.

III Utrū leprosus possit celebrare missam

Sol. Si nō sit factus impotēs per corrosiōnē membrōz potest celebrare in occulto. Corā alijs tamen leprosis potest etiā in publico celebrare.

Dubium III Utrū patiens morbū caducū: possit celebrare.

Sol. Si cadat frequēter: v̄l emittat spumā aut vocē pfusam: nō p̄t. Si s̄o raro cadat nec emittat spumā rē. p̄t: dūmodo habeat coadiutorē sacerdotē

V Utrū patienti fluxū sanguis v̄l semis liceat celebrare.

Sol. Licet: nisi aliū impedimētū obstat. Si quis talē fluxum sanguis patiat v̄l suscepta in stomachū statim p̄ secessum emittat: celebrare nō debet.

VI Utrū pollut⁹ pollutōe nocturna possit licite celebrare

Sol. Pollutio nocturna q̄uis s̄m se p̄siderata nō sit pctm̄ ex eo q̄ absqz vsu liberi arbitrii p̄tingit. tñ ratōe sue cause habet q̄nqz pctm̄ annexum: cui⁹ ē effect⁹ v̄l signū. Ideo primo p̄sideranda est pollutōis nocturne causa. Que triplex esse p̄t. Prima est extrinseca spūalis. s. remonū illusio. que q̄nqz puenit ex p̄cedenti negligētia p̄paratōis ad deuotōem p̄sertim cū q̄s ad dormiēdū accedit. que p̄t esse peccatū v̄l mortale v̄l veniale. Q̄nqz s̄o puenit ex sola neqcia remonū volentiū impedire hoiem a sumptōe hui⁹ sacramētī

Secūda causa est intrinseca spūal. scz cogitatio p̄cedēs lasciuia: que q̄nqz est ex concupiscētia ⁊ delectatōe: vbi si assit p̄sensu erit pctm̄ mortale. Si autē desit: erit veniale. Q̄nqz autē p̄t esse sine omni pctō. vt cū aliquis causa lectōnis vel disputatōnis cogit de talibus cogitare. Et si h̄ fiat sine

cōcupiscentia ⁊ delectatōne: nō erit cogitatio immunda sꝫ honesta: ex qua tamē pollutio sequi potest. Tercia causa est intrinseca ⁊ corporalis. videlicet supfluitas vel debilitas nature. aut supfluitas cibi vel potus: que quādoqꝫ ē cū peccato vel mortali vel veniali. vt cū puenit ex supfluitate cibi vel potus. Quādoqꝫ autē est sine peccato: vt cum puēit ex infirmitate nature. Si igit pollutio ex aliqꝫ dicitur contingat. potest esse cum peccato mortali: nō licet polluto celebrare nisi post viginti quatuor horas. Si vero accidat ex aliqua illarū causarū fm qꝫ est sine peccato vel solū cū veniali peccato: potest pollutus licite celebrare. Verū tamen si ppter reuerentiā abstineat laudandꝫ est: nisi necessitas vel vitatio scādali urgeat. Uerū quia nō semp de facili potest p̄cipi ex quali causa pueniat. Ideo i dubio tutius est abstinere nisi vrgens necessitas incūbat: vlt̄ reuerentiā obuiās assit. Ita sentiendū videt̄ de pollutōne nocturna siue in somno siue in vigilia finiat. Nisi quis post euigilatiōem habeat cōsensu deliberato complacentiā in delectatione. et p̄cipue cum appetitu futuri operis. in qꝫ casu tutius abstinetur.

Ar. III. Resoluens X dubia emergentia circa habitudinē mentis ipsius ministri celebraturi: quantū ad intentōem: vsum ratōis: culpā et gratiam.

Dubii I Utrū ad conficiendū hoc sacramentū et celebrandū requiratur intentio ministri.

Sol. Cum ad p̄fectiōem cuiuslibet sacramenti requiratur intentio ministri. eo qꝫ p̄fectio illa sit p̄ actū humanū a voluntate p̄cedentē: que p̄ intentōem determinat̄ et specificat̄: cōstat qꝫ maxime ad cōficiendū ⁊ celebrandū hoc excellentissimū sacramentū exigitur intentio ministri. Unde et quedā glo. sup̄ Marth. dicit. Quantū intendis tantū facis.

II Que debeat esse intentio sacerdotis: siue quid debeat intendere sacerdos cōsecrare volens.

Sol. In omnibus sacerdos debet intentōem suam cōformare intentōni ecclesie: hoc est qꝫ intendat illud facere qd̄ ecclesia intendit et facit: cuius ipse in huiusmodi est minister. b 3

Capitulum

dicit autē ecclesia facere quod christus fecit. Christus vero transsubstantiauit panem in corpus suum et uinum in sanguinem per uerba consecrationis. hoc etiam debet intendere sacerdos.

III Qualis intentio circa preparationem uerborum consecrationis necessario requiratur. An scilicet semper actualis exigatur: uel alia qua alia sufficiat.

Sol. Intentio actualis non necessario requiritur. Intentio autem uirtualis semper necessaria est. Dicit autem intentio uirtualis cum quis prius habuit actualem intentionem consecrandi: et ex illa motus est ad consecrandum: posito quod actualiter non cogitet quam uerba consecrationis perfert. uirtualiter enim manet intentio prima et hec sufficit: nisi contraria intentio subsequatur. Uerūtamen studiose curare debet sacerdos ut etiam actualem intentionem adhibeat. alioquin timendum est quod a peccato non excusetur.

Dubium III Utrum sacerdos furiosus: lunaticus: uel alia ex causa uisus rationis priuatus: possit conficere hoc sacramentum et licite celebrare.

Sol. Quia ad consecrationem huius sacramenti requiritur intentio ministri: ut circa resolutionem primi dubij huius articuli patet: exigitur etiam ad celebrationem deuotio: et summius examinatio ut infra dicitur. Ideo si quis ita uisus rationis quacumque ex causa sit priuatus ut nunquam hec habere possit: neque conficere potest neque celebrare. Si uero raro uisus rationis priuetur et illo frequenter utatur: neque obstat aliud impedimentum: conficere quidem potest eoispo et celebrare: dummodo habeat coadiutores sacerdotum.

V Utrum demoniacus: possit celebrare.

Sol. Si fuerit ex toto liberatus potest celebrare: alia non potest. quod per experientiam probari potest. Est autem tempus probationis arbitrarium iuxta discretionem prelati: pensatis circumstantiis persone uel dignitatis: uel alijus homini.

VI Utrum existens in peccato mortali possit conficere hoc sacramentum: et licite celebrare.

Sol. Conficere potest: sed non debet. quia consecrando peccat mortaliter. Unde et cum celebrat: duo peccata mortalia distincta committit. Unam quia indigne consecrat. Aliud quia indigne sumit.

VII Utrum celebraturus teneatur esse certus q̄ non sit in peccato mortali.

Sol. Triplex inuenit̄ certitudo. Quedā supernaturalis: que pe sola diuinā reuelatōnem habet. et talis hic nō requiritur. Alia est naturalis qua quis per sensum vel intellectū eū denter certus est de aliquo. et illa etiā hic nō est necessaria. Tercia est moralis siue ciuilis: que nec habet ex reuelatōne diuina: nec ex euidentiā rei. sed ex pbabilibus coniecturis magis ad vnā partem q̄ ad alteram inclinantijs. et ad istam tenet celebratur⁹ in pposito dubio. vt videlicet post diligentē et sufficientē cōscientie discussionē: de qua infra capitulo. vi. ar. i. tractabit̄: cert⁹ sit modo p̄dicto se nō esse in peccato mortali. et hec certitudo hic etiā sufficit.

Dubiū VIII Quid sentiendū de eo q̄ licet nō sit in peccato mortali. tamē fm cōscientiā scrupulosam estimat se esse.

Sol. Talis debet vl̄ cōscientiā scrupulosam deponere. vel a celebratōne abstinere.

IX Quid agendū Si sacerdos postq̄ vel missam incepit vl̄ ad incipiendū est pparatus: recordet̄ peccati mortali de quo nō est confessus.

Sol. Debet penitere cū pposito confitendi et satisfaciēdi. et si habere possit cōfessorem statim cōfiteat̄. Nisi hoc absq̄ graui scādalo fieri nō possit.

X Utrum perpetrās peccatū luxurie: et statim post hoc penitēs et confitens: possit licite eodem die celebrare.

Sol. Non licet. sed abstinere debet ad minus per vngintiquatuor horas. vt supra dictum est articulo secundo de pollutione nocturna.

Ar. III Resoluens VII dubia: que occurrunt circa ieiuniū: sobrietatem et somnū ministri celebraturi.

Dubiū I Utrum: sacerdos non ieiunus possit cōficere et celebrare.

Sol. Duplex est ieiunium. Unum est ieiunium ecclesie. quo scilicet quis v̄ nam comestionem vnus diei non transgreditur. et hoc ieiunium non soluitur per sumptōnem medicine vel aliorum que non nutriunt: dummodo in parua quantitate sumantur. Tale ieiunium non sufficit celebranti.

Capitulum

Aliud est ieiunium nature: quod est priuatio cuiuscumque suscepti in stomachum: vel via ad stomachum per modum cibi vel potus: siue nutriat siue non: vel per se vel cum alijs. Suscepti dicimus: a principio diei a quo quis dicit ieiunus. hoc est a media nocte. Et tale ieiunium requirit ad celebrantem. Unde si quis non sit hoc modo ieiunus: quis posset perficere et celebrare: tamen non debet quia grauiter peccaret. Et ideo cum quis est plures missas eodem die celebratur: non debet sumere ablutiois vinum: nisi in vltima missa. vt et inferi? circa resolutionem vltimi dubij arti. v. huius capituli dicit

II Quid agendum si quis post missam inceptam recorderet se ieiunium soluisse.

Dubium

Sol. Si recorderet ante consecrationem tutius est quod cesset: nisi graue scandalum timeat. Si post consecrationem procedat et perficiat: non obstante quod non sit ieiunus. quia preceptum de perfectione sacramenti maius est quam preceptum quod a ieiunio sumat.

III Utrum transglutientes reliquias que post comestione in ore manserunt: possit celebrare.

Sol. Si casualiter transglutiant non impediunt celebrationem. quia non traiciunt per modum cibi vel potus sed saline cui permiscent. Si vero studiose id fiat abstinendum est.

III Si quis gargariando vel os mundando per aquam aut vini transglutiat.

Sol. Sicut in dubio precedenti.

V Si quis tarda hora comederit vel biberit et nondum digesserit: vtrum liceat celebrare.

Sol. Si ex hoc non reddat multum indispositus ad debite celebrandum: licet. Si vero ex hoc multum perturbet et indisponatur: tutius est vt abstineat. Unde dicit glo. circa cano. Nihil. vij. q. i. Si quis etiam ante mediam noctis comederit: et adhuc sentiat eructationes quia cibus non est digestus: quod diu sentiet cibum abstinere a celebratione.

VI Utrum patiens vomitum vel iam passus licite celebrare possit.

Sol. Si quis ex infirmitate sustineat illam passionem: abstinere debet quousque sanetur.

VII Quid si per totam noctem non dormierit.

Sol. Sicut in precedenti dubio. Dicit enim glo. in c. si conspiterit.

de accu. de vinolento qui i taberna pnoctauit ⁊ altera die nulla pmissa dormitōe celebrauit: q̄ nō videt ieiunū? s; p̄n sus celebrasse ppter indigestionē. Et glo. circa cano. sacra-
menta. de ase. di. i. Ieiuniū inq̄t dico celebrata digestiōe

Arti. V. Resoluens V dubia circa celebratōis abstinentiā eiusdēq; frequē-
tiam occurrentia.

I Utrum liceat sacerdoti om̄ino a celebratiōe abstinere.

Sol. Si sacerdos p̄ sententiā ecclie sit ordinis executōne priua-
tus: v̄l ex debilitate aut egritudine factus sit impotens vel
ineptus ad celebrandum: tunc non tenetur celebrare. Si
vero nō sit priuatus potestate celebrādi aut als factus impo-
tens v̄l ineptus: tūc nō licet ei om̄ino abstinere: q̄n saltem te-
neri videat ad celebrandū in p̄cipuis festis. Et maxime i
illis dieb; in q̄b; fideles cōmunicare cōsueuerūt.

II Utrū expediat sacerdoti vt frequenter celebret.

Sol. Si frequenter sit ad celebrandū dispositus: expedit vt frequen-
ter celebret. Gratiissimū enī sacrificiū illud est dño: et ma-
gnas atq; inenarrabiles hoc sacramentum frutes habz.
Idco purile est frequenter celebrare ⁊ sumere. vt fructus ei?
sepius ac frequentius p̄cipiatur.

Dubiū

III Utrū liceat alicui quotidie celebrare.

Sol. Circa vsū huius sacramēti ex parte celebrantis et sumētis
duo req̄runtur. Primū est desiderū coniunctōnis ad chri-
stum: quod sit per amorē. Secundū est reuerentia: que per-
tinet ad timorē. Primū istoz incitat ad quotidianaz hu-
ius sacramenti frequētatiōem. Secundū hō retrahit. Un-
de si quis exp̄mētāliter cognouerit ex quotidiana celebra-
tōne feruorē amoris augeri: ⁊ reuerentiā nō minui: talis q̄
tidie celebret. Si quis autē senserit p̄ quotidianā frequen-
tatiōnem reuerentiā minui ⁊ feruorē nō multū augeri. ille
interdū abstineat: vt cū maiori reuerentia et deuotiōne po-
stea celebret.

III Utrū quis sic dispositus vt laudabiliter possit celebrare: ⁊
possit etiam laudabiliter ppter sacramenti reuerentiā ab-
stinere: melius ac laudabilius faciat a celebratiōe abstinē-
do q̄ celebrando.

Sol. In tali casu melius: salubrius et laudabilius est vt celebret q̄

Capitulum

q̄ abſtineat. Nā ex celebratōne multos fruct⁹ huius ſa-
cramenti percipe potest. vt patz ex resolutōe ſecundi dubij
p̄cedentis: quibus abſtinendo priuaf. Celebratio pre-
terea ex charitate p̄cedit: abſtinentia vero ex timore. vt pa-
tet ex resolutōe terciū dubij. Charitas autē timori p̄fert:
Nec validū est q̄ abſtinens ſe putat poſtea meli⁹ fore di-
poſitum. quia fieri potest vt minus fiat diſpoſitus. In-
certū est etiam ſi vnq̄ deinceps ſit celebratur⁹. Stat etiā
q̄ celebrādo aſſequatur aliquam gratiā ſpecialē: quā ab-
ſtinendo non contingit nec vnq̄ fortassis recupabit

Dubiū

V
Sol.

Utrum liceat alicui plures miſſas vno die celebrare.
In die natiuitatis dominice potest quis tres miſſas cele-
brare. vt habet de cele. miſ. conſuluiſti. Addunt doctores
quattuor caſus neceſſitatis in quib⁹ potest quis duas ce-
lebrare. Primus eſt cum in die feſto occurrit neceſſitas
vt preter miſſam diei dicatur miſſa pro defunctis. Se-
cundus caſus eſt cū neceſſitas infirmorū erigit vt viaticū
p̄ eis conſecret. Tercius caſus eſt cum ſup̄ueniunt pere-
grini: aut occurrunt nuptie celebratōne exigentes. Quar-
tus caſus eſt cum p̄pter defectū ſacerdorū vel paupertatē
eccleſiarū vni ſacerdoti plures eccleſie cōmendant. Alias
nō licet niſi vnicā in die miſſam celebrare. vt habet de con-
ſe. di. i. ſufficit. Hoc autē cauendū eſt cum quis plures
miſſas vult celebrare: ne ablutōz ſumat niſi in vltima. vt
ſicteimus p̄maneat et celebret.

Capitulū terciū de dubijs circa locū celebra-
di occurrentib⁹: duos cōtinet articulos.

Resoluens quinqz dubia circa locū celebrandi cōmunē videlicet
eccleſiam incidentiā.

Arti. I

I Quis ſit locus cōmunis debitus et cōueniens ad celebra-
dum miſſam

Sol. Regulariter ſola eccleſia conſecrata.

II Utrum ne quis poſſit licite quādoqz extra eccleſiaz celebrare

Sol. Potest de licentia epiſcopi vel ſuperioris: dūmodo habeant
neceſſaria ad celebratōnem requiſita.

III Quid ſi in regione aliqua nō inueniat eccleſia conſecrata:

propter destructionem ecclesiarum. vel si quis sit in itinere constitutus: et praesertim in navigatione ubi non potest habere ecclesiam: vel constitutus in exercitu honesto: vel in alio simili occurrente casu. Utrum ne quis possit alibi quod in ecclesia celebrare. etiam sine licentia episcopi.

Sol. In talibus casibus potest: si habeant ibidem cetera necessaria requisita. potest enim celebrare sub dino vel tentorio.

Dubium III Utrum in mari vel in fluminibus in quibus naues frequenter agitantur liceat alicui celebrare.

Sol. Nullo modo debet propter periculum effusionis sanguinis

V Utrum in omni loco consecrato liceat celebrari missam

Sol. Non. si enim locus sit interdictus siue a iure: ut si sit pollutus sanguine vel semine: siue a iudice: videlicet per sententiam interdicti latam contra locum: non licet ibi celebrari. Et facies contrarium in hoc casu incurrit irregularitatem.

Art. II. Resoluens **VI** dubia que circa locum proprium. scilicet altare occurrere possunt
I Utrum in ecclesia vel alibi possit quis licite celebrare super aliquo alio quam altari.

Sol. Non licet nisi super altari vel fixo siue stabili: vel portatili siue viatico: quod potest poni super mensam vel arcam vel aliud huiusmodi.

II Quale debeat esse altare super quo celebrare licet

Sol. Altare debet esse lapideum: consecratum: integrum: non enormiter fractum.

III Quibus altare debeat esse coopertum et ornatum.

Sol. Duobus pallis et corporali consecratis: de lino puro factis: nullo colore tinctis sed totaliter albis mundis et nitidis.

Dubium III Utrum ipse liceat sacerdoti super quolibet altari consecrato celebrare

Sol. Non. nam postquam episcopus super aliquo altare celebravit non licet illo die alteri sacerdoti super illo celebrare: nisi de licentia episcopi.

V Quantum debeat esse altare portatile ut sit aptum celebrationi super eo fiende.

Sol. Tantum esse debet ut possit recipere pedem calicis et hostiaz. et per sacerdos manus super ipsum cum hostia tenendo convenienter consecrare possit.

VI Quid si sacerdos aliquid de predictis requisitum omittat: utrum

Capitulum

scilicet consecret celebrando.

Sol. Si obseruet alia ad consecratōem necessaria: consecrat. s; tamen grauit̄ peccat scienter omittens.

Capitulū quartū de dubijs occurrentib; circa tēp^o cōgruū q̄ celebrari d;: duos habēs articulo s

Art. I. Resoluens quattuor dubia occurrentia circa temp^o celebrādi cōmune. videlicet diem.

I **Sol.** Utrū indifferēter i nocte et die liceat alicui missā celebrare p̄us gratie pertinet: qđ p̄ diem significatur. Unde z sal/ Jo. ix. uato: dixit. Ne oportet operari donec dies est

II **Sol.** Utrū ne aliqui liceat in nocte celebrare.

Dubiū **Sol.** Solū in duabus noctib; licet. videlicet in nocte natiuitatis christi et in nocte dñice resurrectōis.

III **Sol.** Utrū ne liceat qñq; ante initū diei celebrare.

Sol. In tribus casib; licet. Prim^o si necessitas postulet: vt si contingat aliquem infirmari ad mortē et nō habeat hostia cōsecrata: potest sacerdos celebrare et p̄secrare. Scđs casus si episcop^o sit in itineratōe: tūc p̄t ante diē celebrare v̄l face re celebrari corā se. Terci^o casus: si quis habeat dispensatōnem ab episcopo vel superiore vt possit celebrare an diē alis non est tutum: nisi aliqua ratōnabilis et vrgens necessitas supervenerit.

III **Sol.** Quid si q̄s celebret credēs diē incepisse: z tñ nōdū incepit p̄ue si deuotio hoc exposcerit.

Art. II Resoluēs III dubia q̄ se offerūt circa tps celebrādi p̄p̄iū. s. hora

I **Sol.** Qua hora diei liceat missam celebrare

Dubiū **Sol.** Missē solēnes siue publice s̄m canōes tribus horis celebrari debent. videlicet hora tertia in diebus festiuis: hora sexta i p̄festis diebus: et hora nona in diebus ieiuniorū. In h̄ tñ ob seruanda videt̄ deberi p̄suetudo regiōis v̄l religiōis. Priuate nō missē celebrari possunt a p̄cipio diei vsq; ad horam nonā. hoc est vsq; ad meridiē.

II **Sol.** A quo tempore sumendū sit p̄cipiū diei

Sol. P̄cipiū diei non est accipiendū ab ascensu solis super

nostrū orientē: sed ab illa hora qua radij solares incipiūt
illuminare nostrū hemispheriū: qđ dicitur principiū aurore: et in
cipit vna hora et quāta parte hore an̄ corpale solis ortū.

III Quid si quis celebrado nō obseruet tpus debitum.
Sol. Si obseruet alia ad p̄secratōez necessaria: cōsecrat. S̄z ta
men si ex cōtemptu v̄l sciēter tēp̄ debitū nō obseruet mor
taliter peccat faciēs p̄tra cōstitutionē et cōsuetudinē gene
ralem ecclesie romanę.

Capitulū quintū: de dubijs que incidunt
circa materialia exteriora que ad ornatū vel
p̄gruētā celebratōis req̄runt tres articulos
comphēdit.

Arti. I. Resoluēs V̄dubia q̄ circa vestes et indumēta sacerdotalia iurgūt

I Utz sacerdos celebratur? specialibz debeat indui vestibz

Sol. Sic: p̄gruū est enī vt q̄bz sacerdos vsus fuit in sua ordina
tōe: etiā v̄tat in celebratōe. Et qz in susceptōe ordis specia
libz vestibz induit fuit. ideo et talibz v̄ti debet i celebratōe

II Quor et que sunt huiusmodi vestes vel indumenta.

Sol. Simplicū sacerdotū sex sunt indumēta. scz amict̄ sine hu
merale: alba: cingulū: manipul̄: stola: et casula.

III Utrū requirat q̄ sint b̄ndicta sine consecrata.

Sol. Sic: debent enī esse sacra et honesta: nec alijs vsibz q̄ ec
clesiasticis et deo dignis officijs deputanda.

Dubii III Utrū celebrans absqz vestibz et indumētis benedictis: effi
ciatur irregularis.

Sol. Nō: nō quia inuenit hoc in iure positū: verūt̄ sciēter vel
ex ignoratā crassa hoc faciēs: grauit̄ peccat.

V Utz necessario req̄ratur q̄ tales vestes et indumenta ceter
raqz correq̄sita sint munda et nitida.

Sol. Sic. Nā vt habet in .c. relin̄q. de custodia eucharistie: cleri
cis p̄cipit vt oratoria: vasa: palle: corpalia et vestimēta mū
da et nitida cōseruent. Qđ autē p̄cipit: imperat. et qđ impe
rat necesse est fieri. Si nō fiat: penā habz: vt habet. xij. q.
i. qđ p̄cipit. Vt igit̄ illis q̄ maiorē curā adhibēt vt linteis
amias: vel ph̄ pudor est dicere femoralia sua sine mūda et ni
tida: q̄ ea sup̄ quibus locari et tractari debet sacratissimuz

Capitulum

et mundissimum corpus Jesu christi.

Arti. II. Resoluens III dubia que circa vasa ad celebrandū oportuna occurrunt

Dubiū I Utrū ad celebratōez missę req̄rant aliq̄ vasa specialia
Sol. Sic: potiori ratōe q̄ vestes speciales: p̄pter corpus et sanguinē christi. vt recenter et reuerenter ibi possint locari.

Dubiū II Quot et que sint huiusmodi vasa.
Sol. Duo que necessario req̄runt. s. calix et patena.

III De qua materia debeant esse vasa ista.

Sol. Nec vasa debent esse de auro vel argento nisi paupertas obstat. In quo casu sufficit q̄ sint de stanno.

III Utrum requiratur q̄ sint cōsecrata.

Sol. Sic: fortiori rōne q̄ vestes p̄pter causas sup̄ius ep̄ssim

Arti. III Resoluens VIII dubia occurrentia circa circūstantias et alia exteriora requisita,

I Utrum liceat alicui sine libro missali celebrare

Sol. Non licet alicui: etiā si omnia memoriter sciret. Sed debz habere librum in quo ad minus missa dicenda cū canōe contineat: p̄pter periculū erroris qui ex obliuīōe vel distractōne contingere potest.

Dubiū II Utrum liceat alicui sine igne siue lumine candelę celebrare.
Sol. Nō licet. In lege enim scriptū est. Ignis in altari meo semper ardebit. quod in celebratōe huius sacramenti maxime obseruandū est. vbi ille imolatur: tractat et sumitur q̄

Lu. xij est candor lucis eterne. et qui venit ignē mittere i terrā etc.

III Utrum sacerdos solus: nullo presente: licite possit celebrare missam.

Sol. Nullo modo licet. sed ad min⁹ vnus debet esse presens qui sacerdoti celebranti ministret. et in persona ecclesie vel totius populi respondeat

III Eius cōditōnis et qualitatis debeat esse ministrans.

Sol. Ministras debz esse mascul⁹ et cleric⁹. aut saltem sciēs ministrare celebranti et respondere. Et si fuerint plures ministrantes: debent etiā huiusmodi esse cōditōnis. vt notat in cano. hoc quoq̄. de cōse. di. ij. et in glo. ibidē. Unde patet q̄ nulli femine: etiā si sanctimonialis fuerit: licitus est ad missam ministrare.

VI

V Quid si ministras aliq̄ causa v^l occasiōe recedat de altari di
mittēdo celebrantē solū: reuersurus tamē. Utrū celebrans
debeat pcedere i missa: v^l cessare donec ministras redeat.

Sol. Procedere debet quousq̄ aliqd̄ occurrat in quo indigeat minist
terio ministrantis

VI Quid si ministrans recedens non reuertatur.

Dubiū

Sol. Sacerdos celebras necessitate impulsus vicē ministrat̄: suppleat

VII Quid de sacerdote incluso vel heremita z solitario. An scilicet
solus celebrare possit.

Sol. Si ei nō suffraget copia ministrantis: sol^o celebrare p̄: als
secus. vt notat̄ in glo. circa solutōnez quarti dubij pcedenz
ris allegata.

VIII Quid si quis omittat aliquid p̄dictorū.

Sol. Quāuis p̄secret: sciēter tñ vel ex ignorātia crassa omittens:
grauiter peccat. vt etiā circa supiora dictū est

Capitulū sextū de dubijs q̄ occurrūt in ceri
monijs p̄suetis z obseruādis in missa z circa eas
tā i agēdis q̄ i dicēdis: tres includēs articulos

Arti. I. Resolūēs X dubia q̄ oriunt̄ circa agēda z dicēda ante missam

I Utrū celebratur missa: aliqd̄ sp̄cālī agere debeat an missaz

Dubiū

Sol. Sic. cū enī omne qd̄ agere intendim⁹ p̄ studiū cōsideratōis
p̄uenire debeam⁹: vt sic ad id qd̄ agendū est p̄paremur. ma
xime decet vt fiat circa hoc dignissimū officiū: ne q̄s imp̄
parat⁹ accedens iudiciū sibi manducet et bibat. Prereq̄
ritur itaqz debita ac sufficiens p̄paratio sacerdotis: qua ita
efficiat̄ dispositus et idoneus: vt digne ad celebrandum
possit accedere. Unde z scriptū est. Ante oratōem prepara
ra animā tuam

II In q̄ consistat debita z sufficiens p̄paratio sacerdotis celebraturi

Sol. Preparatio illa consistit in debita z sufficenti sciētie mū difi
catōe et adornatōe. que prequirunt debita sup̄ius p̄paratio
nē. id est diligētē conscientie sue examinatōem. Sm q̄ apo
stolus Corinthios monet ita scribens. Probet autem. Ier
ipsum homo zc.

Dubiū

i. c.

Et ita ex toto tria i genere req̄
runtur ad debita z sufficientem z
dignam preparationem. scilicet

probatio
purgatio
adornatio

Capitulum

III Qualiter et in quibus seipsum probare et examinare debeat.

Sol. Primum et ante omnia debet cum diligentia conscientiam suam discutere et examinare: praesertim a prima confessione debite facta. Si interea ne incidit in excommunicationem: irregularitatem vel suspensionem: aut aliquid aliud huiusmodi impedimentum. Secundo diligenter prospicere debet si ne interea aliqua mala peccata mortalia commiserit. Si ne aliqua bona ad que obligatus omiserit: vel negligenter soluerit. Tercio si aliqua huiusmodi inuenerit: an ex toto corde de istis valeat. et ea propter deum quem offendit detestetur. Quarto an habeat firmum propositum emendandi vitam suam: et ab omnibus mortalibus cauendi in futurum propter deum. Quinto an intendat omnia profiteri ante accessum ad celebrationem. et iuxta arbitrium confessoris pro eis satisfacere. Sexto verum habeat rectam fidem cum debita intentione et conatu ad debite et deuote celebrandum. Septimo an debita diligentiam in discussione et examinatione praedictorum adhibuerit. Nec diligenter animaduertat sacerdotes concubinarum: luxuriosos: crapulosos: ebriosos: et alii similes in damnablem statum viuentes. Pensentque studiosè qualiter ad celebrandum accedant: et que eos ultimo diuina expectet.

Dubiū

III Quanta requiratur diligentia in examinatione praedicta: ut sufficiens reputetur et debita.

Sol. Tanta requiritur quantum quis faceret in magno et arduo negotio pro magna et ardua re lucranda: aut graui incommodo vitando: iuxta possibilitatem humane fragilitatis. Unde si quis huiusmodi diligentiam in conscientie suae examinatione non fecerit: indigne ad istius sacramenti celebrationem atque sumptionem accedat: quod imparaturus. et ita dominici corporis et sanguinis reus indicabitur.

V Quomodo possit quis esse aut fieri certus et debita et sufficienter diligentiam in praedicta discussione fecerit.

Sol. Equum hic non requiritur evidens certitudo cum illa absque diuina reuelatione haberi non possit: sed exigitur solum certitudo moralis siue civilis sicut in alijs agibilibus humanis potest quod ex probabilibus circumstantiis post examinationem de debita diligentia factam: satis scire et certus esse an debita diligentiam fecerit vel non fecerit in discussione praecedentium. et hoc sufficit. quemadmodum etiam dicitur super capitulo. ij. articulo. iij. de certitudine

essendi absq; peccato mortali.

VI In quo consistat debita et sufficiens scientie purgatio
Sol. Tal' p'stitur post debitā examinatōem factā in peccator' p'serit
mortaliū z alior' impedimētor' si q' p' discussiōz inuēta fuerit
totali z omimoda remotōe vel expulsiōe. Ad quā expul
sionē tria p'cipuereq'runt. Primū est vera z p'fecta contritō
z peccator' detestatio: p' quā q's deo quē offendit recōciliat
Secūdu est pura z integra p'fessio. Terciū est recta ac de
bita absolutio. Nō enim sufficit q' accedens ad celebran
dū sit p' contritōem recōciliatus deo: sed exigit q' etiā sit re
cōciliatus ecclie. vt digne suscipiat sacramentū vnitatis ee
clesie: qd' sit p' absolutōez q' p'quir' p'fessionē. Et ideo si q's
post mortale cōmissum d' uicūq; contrit' fuerit: accedat ad
celebrandū absq; p'fessionē z absolutiōe mortaliter peccat:
nisi occurrat casus q' in dubio sequenti tanget.

VII Quid agendū si quis nō possit habere copiā p'fessoris.

Sol. Si possit absq; scādalo differre celebratōem differat quō
q; habuerit cōfessorē. Si nō immincat scandalū nisi statim
celebret: tūc cū debita contritōe z volūtate p'sitēdi tempo
re oportuno celebret vt scandalū euitet. Si tñ ex negligē
tia sua desit p'fessor quē habere potuissz si debitā diligentia
fecissit: specialiter peniteat.

Dubiū VIII Quibus ornamentis scientia celebraturi debeat esse ador
nata: vt digne z debite possit celebrare.

Sol. Necessariū est vt digne celebratur' accedat ornat' recta fi
de: debita intentiōe et sufficenti conatu ad debite reuerentier
et digne celebrandū. Decens est etiā vt decorat' sit hūili
tate: castitate: iusticia: z ceteris virtutib; q' p' vestes sacerdo
tales significantur.

IX Utrū celebratur' teneat dicere horas canonicas ante miss
se celebratōnem.

Sol. Tal' ad min' dicere tenet ante celebratōem matutinas: ali
oquin mortali' peccat. Ad alias aut' horas canonicas nō
tenet ante missam sub peccato mortali: nisi aliq' special' cō
stitutio v' approbata p'uetudo cū ad hoc obliget. Nihil
lomin' p'gruū videt vt etiā prime ante celebratōem dicat
In ceteris attendenda est p'uetudo ecclie cathedral' vel re/
c

Capitulum

Dubiū X gionis: cuius est pars vel subditus.
Utrum sint aliqua alia specialiter dicenda v'l agenda ante missæ inceptiōem a celebraturo.

Sol. In h' atcedēda ē s'uetudo diocesis v'l religiōis siue fin quā si aliq' alia p'mittāt q' ad recētā: reuerētā z deuotiōnē reseruat: decet vt ita ob'uet. Un' vbi s'uetū ē vt dicant isti psalmi. Quā dilecta. B'ndixisti. Inclina. Credidi. z De profundis: cū q'busdā p'cib' z collectis. Vel etiā q'dā psalmi z orōes ad lotōez manuū z indutōez sacraz vestiu. et ad accessum ad altare: nō sunt ista a celebraturo omittenda v'l cōtēnda. Solet etiā p'mitti s'fessio general' publicā z osulatio altaris: apd q'sdaz thurificatio: p'cipue ante missas solēnes: q' suo mo' etiā sunt obseruanda.

Arti. II. Resoluens. XIII. dubia occurrētia circa dicenda z agenda in missa: modumq' dicendi atq' agendi.

I Que sint dicenda z agenda in missa et quomodo.

Sol. Generaliter illa dicēda z agēda sunt: z eo mō q' r'fm q'd orōdinatio ac s'uetudo diocēz v'l religiōis celebrāt' ob'uat.

II Utrum sacerdos in missa debeat v'l possit aliqd' aliud dicere q'z in libro missali continet.

Sol. Mag' expedit q' nihil aliud dicat. pōt tñ cogitare aliq' deuotiōem excitātia. Si igit' affectū habeat ad aliq' dicēda: p'f'eat illa cogitādo atq' meditādo.

III Utrum verba canonis debeant dici secreta: sicut z oratiōes in missa que secreta vocantur.

Sol. Sic: p'pter multas causas quas nō op' ē recitare.

Dubiū III Utz cetera p'ter canōnē et secretā v'l secretas si plures accipiātur: debeant alia z audibili voce dici.

Sol. Ita expedit fieri. Nō enī absq' causa rōnabili eccl'ia fecit d'f'inctiōem inter canōnē z aliā dicēda. p' h' nāq' excitātur et edificāt' astātes. Si tñ sol' m'istrans a'f'et: q' fortassis (vt apud quosdā religiosos s'uetū est) postea sit celebratur'. z sub m'istratōe se aliq'liter recolligat meditādo: nō videtur hac de cā necessariū. dz tñ nihil omi' s'uetudo loci ob'uari.

V Utz i mēor'is viuoz z mortuoz debeat aliq'z fieri notatio
Sol. Nō ē neesse. Si tñ celebrās et notatiōe eoz sentiat deuotiōnē augeri poterit nominare: canēdo uihilo min' p'p'rietatē p'pter astātes.

VI Utrū sacerdos cupiēs aliquoz nominatim habere memoriā possit ante celebratōnem hoc facere.

Sol. Expediūt ut ita faciat: p̄sertim si publice et corā multis sit celebratur? v̄l si multoz noiatim memoriā habere velit. Si cur etiā expedit ut celebratur? habēs desiderii dicendi v̄l meditādi alia specialia p̄ deuotōe maiori excitāda circa sū p̄tōem sacramēti: h̄ faciat an̄ celebratōnem. v̄l etiā sub celebratiōe si missa in notis cantet et t̄pus aptū ad h̄ habeat.

VII Utrū req̄rat attētio celebrātis circa dicēda z agenda

Sol. Quēadmodū nō necessario req̄rit actual' intētio: ut sup̄ capitulo. iij. arti. iij. circa resolutōem terciū dubij dictū est. Ita etiā nō necessario req̄rit actual' z cōtinua attētio. virtual' t̄n semp̄ ē necessaria. Est autē p̄tual' attētio p̄tus q̄ dā relicta ex actuali attētiōe p̄ua: z intētiōe siue p̄posito p̄ seuerādi i tali attētiōe actuali. Et hec etiā sufficit. nisi iterū r̄p̄at p̄ actualē attētiōem sibi d̄na. siue volūtariā p̄uersiōne v̄l euagatōem ad alia. Verūt̄n studiosam diligentia adhibere debz celebrās ut actualē attētiōem retineat. et ne ad alia distrahāt. qm̄ si q̄s debita diligentia nō adhibeat: a peccato nō potest excusari.

Dubiū VIII Utrū ad debite et digne celebrādū req̄rat deuotō i celebrāte

Sol. Deuotio duobz modis p̄t accipi. P̄mo p̄ volūtate prom̄pre tradēdi se ex dilectōe ad ea q̄ p̄tinent ad dei famulatū Sc̄do p̄ feruore dilectōis q̄ mens cū q̄daz suauitate z delectatōe eleuat ad deū. Et fin̄ vtrūqz modū duplex p̄t eē deuotio. Quēdā enī est actual': q̄s. s. actualiter volūtas p̄m̄pre se tradit diuino obsequio. v̄l mens actualiter feruet in dilectione. Alia est virtualis. ut cum ex actuali et p̄sentia deuotōne: relinquatur quēdā virtus que ad actus sequentes cōcurrit. Circa actnalem deuotōnem duo sunt cōsideranda. scilicet deuotio ip̄a: et conatus ad acq̄rendū eaz.

Circa officiū etiā misse duo attēdenda sunt. s. misse celebratio: z ad celebrādū debita p̄paratio. Sacerdos itaqz celebratur? i p̄paratōe circa examinatōem z p̄batōem sup̄p̄si tenet h̄re deuotōz p̄mo mō dictā actualiter. hois enī ē p̄parare animū. De hac deuotōne videtur esse intelligenda glosa. i. L̄horinth. xi. dicēs. Indignus est q̄ nō deuota

Capitulum

mente accedit ad eucharistiā. Ad deuotōem hō secundo
mō dictā actualiter habendā nō tenet. Ille enī seruor dile
ctōis a dño gēuite dat. Cū aliqn̄ desiderat⁹ dari: renegat.
vel dat⁹ subtrahit alicui: s̄m q̄ dispositio ei⁹ meret: v̄ salu
ti sue dñs nouit expedire. Verūtamē celebratur⁹ tenerur
toto conatu illū seruorē desiderare: et possibitē diligentiam
adhibere: faciēdo totū qd̄ in se est vt sibi detur. Nūcēdo om
nem reporē: distractōem et euagatōem mētis expellere. et si
aliqd̄ huiusmodi occurrat: deliberate nō tenere. hoc enī fact
endo nō cēletur indign⁹: s̄ sufficēter deuot⁹ accedere. Un
de si ptunc ille seruor ei nō det: nō debz ppter h̄ a celebra
tōe abstinere: s̄ absqz scrupulo celebrare. In ipa autē cele
bratōe nō requit de necessitate deuotio actuali p̄mo mō ac
cepta: s̄ sufficit et etiā requit virtuali ex actuali p̄cedēte reli
cta. Licet etiā nō requat actuali deuotio sc̄do mō dicta. eo
q̄ nō est in libera potestate nr̄a: requit tñ et sufficit desiderū
cū possibili conatu actuali ad acq̄rēdū illā deuotōem. ita q̄
celebrās faciat qd̄ i se ē: cor sursum eleuādo put et ip̄e astāret
excitat et hortat: cū dicit. Sursum corda. Circa qd̄ di
cit Lipanus papa: vt habet de se. di. i. q̄n̄. Iō sacerdos p̄
fatōe p̄missa parat frat̄z mēt̄es dicēdo. Sursum corda: vt
dū respondet plebs. Dabem⁹ ad dñm: admoneat nihil se
aliqd̄ q̄ dñm cogitare debere. Laudat p̄tra aduersariū pe
ct⁹ et soli deo pateat. nec ad se hostē dei vēire patiat. Dec ibi.

- IX** Utrū celebrans debeat stare capite discooperto
Sol. Sic. vt habet de cōse. di. i. c. null⁹. Nisi occurrat rōnabilis
causa cooperiēdi. Unde si q̄s absqz tali causa stet coopertus
grauiter peccat. vt habet ex eodem capitulo.
- X** Cū quo debeat fieri ablutio post sumptōem sanguinis.
Sol. Cum vino. vt habet in c. ex pte. de cele. mis. Cui⁹ ratio infe
ri⁹ vltimo capitulo reddet.
- XI** Utrū sacerdos post missam inceptā licite possit desistere: offi
ciū non perficiendo.
Sol. Nō p̄t: nisi occurrat aliq̄ rōnabilis et sufficēs causa.
- XII** Quid agendū si sacerdos post missam inceptā moriat: vel
in talē infirmitatē aut debilitatē incidat: vt nō possit pficere
Sol. Si aliqd̄ istoz ptigat an̄ p̄secratōez: nō ē necessariū q̄ mis

Dubium

sa p aliū pficiat. potest tñ fieri si assit ali' sacerdos disposit' Et ille incipiat vbi p̄or dimisit. qđ si nesciat p̄e incipe a p̄n cipio. Si p̄o aliqđ p̄dictoz ̄tingat p̄ consecratōez corpis et ante p̄secratōez sanguinis: vl' post cōsecratōez vtriusqz tūc debz suppleri et pfici missa p aliū dispositū. Si autēz ̄tingat hoc in platōe s̄borū cōsecratōis corpus: verbis iam in parte p̄nūciatis s̄llz pficiat p aliūz: q̄ incipiat ibi. Qui p̄dicte. Et si illud cōtingat in consecratōne sanguis incipiat ibi. S̄ll' modo. Sic etiā agendū videt cū dubi tas: vtrū prior sacerdos inceperit s̄ba consecratōis p̄ferre et nō p̄fecerit. Nec reputandū est tūc fieri iteratiōem. qz nō intelligit iteratū: quod ambigit esse factū.

XIII Quid agendū si celebrati sanguis p nares erūpat: vl' flue re incipiat.

Sol. Pansare debz reclinādo vl' sedēdo donec flux' cesset. Cane re aut debet ne vestes vl' aliq' sacra p sanguinē coinquent: recipiēdo illū vel in aliq' vase vl' p̄niculo p̄ut discretōni sue meli' puenire videt. Si aut ille flux' restrigi nō possz: ne qz sacerdos officiū pficere: tūc agēdū ē vt i calu dubij p̄ce/

Dubiū XIII Quid si sacerdos omittat aliqđ vl' aliq' de di/ (dentis. cendis vl' agēdis in missa.

Sol. Si obfuer ea q̄ necessario ad p̄secratōem requirunt: p̄secrat. sed tñ ḡuiter peccat si sciēter omittat aliqđ notabile ex istu/ tutōe vl' p̄suetudine ecclie ad h' officiū requisitū. v̄puta mis se introitū. epistolā. euāgelij. vel aliud h̄mōi. Si autem aliqđ modice reputatiōis: vl' ex negligētia aliqđ omittat min' peccat. Diligētissime tñ cauere debz ne ̄tingat.

Arti. III Resoluens **III** dubia que occurrunt circa dicēda: agenda: et ca/ uenda post missę celebratiōnem.

Dubiū I Utrum aliqua specialiter sint dicēda post missę celebratiōz

Sol. Sic. p̄mo nāqz ante oīa dicēde sunt corde et ore debite z deuote gr̄apactōes. Cū enī vt z t̄pe celebrās i p̄fatōne p̄te stat dignū z iustū sit atqz equū z salutare: vt temp' z vbiqz dño gr̄e agāt. qz in nullo loco vel t̄pe nobis b̄nficia sua cle/ mēter largiri cessat. dignissimū: iustissimū et eq̄ssimū est vt hoc fiat post hui' b̄nficiū p̄ceptōem. z tāto diligent' atqz deuot': q̄nto inter oīa b̄nficia hominibz a deo collata: illō

Capitulum

vnū de maximis habet. Non solū autē ideo gr̄ias agere debz celebrās ne ppter ingratitudinē de tāto bñficio graui⁹ iudicet a dño. s; z vt de tali gr̄ias debitas exhibēs: poti⁹ orū bñficioz dign⁹ efficiat. z p̄cipue vt ad crastinam celebratōem: vñ salte spūalem ist⁹ sacramenti sumptōnem ad quā semp tenet esse disposit⁹: p̄paratio reddat. Sp̄ enim celebratio p̄cedēs: dispositio ac p̄paratio esse debz ad sequentē. Magis autē attendenda est in hmōi gr̄az actōne seruida cordis deuotio q̄ plura labioz oratio.

II **Sol.** Utz post celebratōem aliq̄ etiā singulariter sint agenda. Sic debet enī is q̄ celebrauit in oibz timorare: s; tuose z exemplariter se habere: z i bonis occupatōibz exercitijsq; salutaribz p̄solatōnem et delectatōnem q̄rere: vt i meditatio p̄faliēdo: orādo: studēdo: scribēdo: legēdo: docendo: et horas canonicas debite p̄soluēdo. Ita vt et diabol⁹ nūq; euz ociosum inueniat. z ad futura dona paratioz fiat.

III **Sol.** Que sint sacerdoti post celebratōnem cauenda. Maxime cohibēda est lingua ne loquat lenia: inutilia: scurrilia vñ dolosa s̄ba. Sic etiā visus: ne videat vana. Et suo mō sensus ceteri sunt custodiēdi. p̄cipue etiā crapula z ebetas fugiēda: ioci et ludī vitādi. Et vt hec facili⁹ fieri possint: studendū est: vt dicit beatus Gregori⁹: vt sp̄ animus in suo pondere z vigore seruet: ne postea eū fluxa cogitatio dissoluat. ne vana leticia mentē subrepat. z lucra p̄ punctōis anima p̄ incuriā fluxe cogitatiois p̄dat.

Dubiū III **Sol.** Utz statim post missē celebratōes: sit comedēdū vñ bibēdū de iure nō debz fieri. Unde in canōe: tribz. de p̄se. di. ij. d̄z. Si mane dñica portio edis: vsq; ad septā ieiunēt mistri q̄ eā sumperūt. Et si terciā vñ q̄rta hora acceperint: ieiunent vsq; ad vesp̄as. Sed de p̄suetudine hoc ius nō seruat. ppter reuerentiā tñ tāti sacramēti dignū ē vt a cibo z potu abstineat donec debite gr̄az actōes sint reddite. z ita etiam interea species sacramētales p̄similiter existimēt corrupte

Capitulū septimū de dubijs occurrētibz circa materiā ad p̄secrandū aptā: videlicet panē z vñ num. VI. continet articulos.

VII

Arti. I. Resoluens VI dubia que incidūt circa panē consecrādū siue hostiam anteq̄ consecret.

I. Quis et qualis debeat esse panis: vt cōsecrari et ex eo confici possit corpus christi.

Sol. Debz esse triticeus: aqua naturali p̄fectus. et azymus. id ē nō fermentatus: si sacerdos percipiat panē nō esse triticeū: vlt̄ alia aq̄ q̄ naturali p̄fectū: aut fermentatū.

Sol. Si aliqd̄ istoz percipiat añ inceptōez canōis: panē illum remoueat: et aptū apponat. et sine alicui⁹ repetitōe p̄cedat. Si post inceptōem canōis et añ s̄ba p̄secratis: remoueat vt sup̄. et canōnē reincipiat. h̄ videt̄ tuti⁹ et p̄uenientius.

Si post s̄ba p̄secratis panis: et siue ante siue post p̄secratis sanguis: ante tñ sumptōem panis: remoueat ille panis et recipiat aptus: atq̄ p̄secret. vt sup̄. Panis s̄o supra quē plata sunt s̄ba cōsecratis: reuerētē tractet: et sumat a celebrāte post sumptōem sanguis: vlt̄ a mīstrāte. Si p̄ sumptōem illi⁹ panis et ante sumptōem sanguis: recipiat de nouo panis aptus et p̄secret vt supra atq̄ sumat. nō obstantē q̄ ieiunū sit solutū p̄ sumptōem panis nō p̄secratis. q̄ p̄ceptū de p̄fectōe hui⁹ sacramēti maioris ē ponderis q̄ p̄ceptū q̄ h̄ sacramētū a ieiunis sumat. Si post sumptōem sanguinis: reponat nou⁹ panis apt⁹ vt sup̄: et nouū vinū: et cū repetitōe canōis fiat noua p̄secratio veriusq̄ atq̄ sumptio: ne sacramētū maneat imp̄fectū. Si s̄o panis apt⁹ et debet̄ haberi nō possz añ p̄secratis: celerat̄ missa in

Dubiū III. Quid agēdū: si p̄s apposit⁹ percipiat eē corrupt⁹ (cepta Sol. Quia panis corruptus dicit̄: q̄ substantiā et speciem panis p̄didit: vel ex putrefactiōe vlt̄ vetustate: vel alio huiusmodi. quod percipi potest cū p̄tinuitas soluit: et sapor: odor: color aliq̄q̄ accidentia mutata sunt: ideo nō est panis neq̄ consecrabilis. Si ergo percipiat aliquo modozū circa p̄cedens dubiū expressorū: agatur etiā eodem modo quo ibi dem dicit̄ est.

III. Quid agēdū si panis nō fuerit apposit⁹: vlt̄ post appositōz ablat⁹: et nō percipiat donec veniat ad s̄ba p̄secratis.

Sol. Apponat panis apt⁹: repetat canō: et fiat p̄secratio illi⁹.

V. Quid agēdū: si panis sit d̄positus ad corruptōem: sicut

Capitulum

notari potest ex aliquo mutatioe saporis vel odoris. vel si habeat foramen vel fracturam: aut ablata sit aliqua particula. vel non sit rotundus ut moris est. vel habeat maculam aut alium defectum consimile.

Sol. Si aliquis istorum casuum occurrerit et recipiat ante consecrationem: propter reverentiam sacramenti remoueat panis ille: et apponat alius aptus. Si autem alius haberi non possit: procedat nihilominus in missa et perficiat. nisi defectus in pane adeo notabilis fuerit quod gressu scandalum astantium timendum sit si procedat. Si vero post consecrationem recipiat talis defectus: aut in ipsa consecratione procedatur et perficiatur officium.

Dubium

VI Utrum in aliquo casu sacerdos licite possit legere vel cantare missam et non consecrare panem siue perficere corpus christi.

Sol. In nullo casu licet. Grauius enim peccat presbyter criminiosus qui se celebrare simulat et non celebrat: quam si celebraret. Proxius itaque falsa remedia sunt abiicienda: que sunt veris periculis grauiora.

Arti. II.

Resoluens VIII dubia que occurrunt circa panem consecraturum siue corpus christi ante sumptionem.

I Utrum sacerdos consecrans panem: teneat sumere

Sol. Quotiens sacerdos consecrat tenetur sumere.

II Utrum in predicto casu teneat semper totum sumere.

Sol. Non semper tenet. Si enim sacerdos consecret plures hostias pro viatico infirmorum reuandandas: vel aliquas pro tunc dispensandas: non tenet nisi unam sumere. Si etiam aliquis sub missa incideret in infirmitate ubi immineret periculum mortis: et non haberet aliam hostiam consecratam. debet sacerdos illam quam ipse sumpturus erat totam: dividere. et partem infirmo dare. Si etiam post sumptionem sanguis et ablutionis reperiret aliquam notabilem partem hostie consecrate. vel tota hostia consecrata: referuari debet et non pro tunc sumi: ut infra tangetur.

Dubium

III Quid agendum: si apprehendantur aliquae pericula super corporali: pala vel patena: que de hostia consecrata sunt resolute.

Sol. Diligenter recolligantur: et sumantur cum hostia sumenda vel sanguine ante sumptionem ablutionis.

III Quid agendum: si propter frigus aut aliam causam accidentalem hostia vel pars eius ceciderit in calicem de manu sacerdotis.

VII

Sol. Si tota hostia inciderit: nihil iterandū ē: sed obseruatis ceteris obseruandis sumat simul cū sanguine. Si ꝑo pars aliq̄ i manu remāserit: frangat illa: ⁊ pars vna mittat in calices et ꝑcedatur vlteri⁹ more consueto.

V Quid agendū: si ceciderit hostia cōsecrata vel pars ei⁹ super terrā vlt lapidem: vlt pannū: aut aliud ꝑsimile

Sol. Statim reuerēter leuet ⁊ reponat illuc vñ cecidit: ꝑquiraturq; diligēter si aliq̄ ꝑticle de hostia reso lute ibi remanserint: q̄ ꝑsimiliter lenent. Deinde loc⁹ vbi hostia iacuit radat: ⁊ abraſa ꝑburant: cineresq; in sacrario reponant. Et si loc⁹ nō possit ꝑueniēter statim radi: circūsignet ⁊ coopiat: ne pedib; tangat donec ꝑmode radi possit. Si ꝑo sup pānū: veste: aut aliū h̄mōi ceciderit: diligēter excutiat ꝑs illa vbi iacuit sup corpale vlt patenā: poterit insup lauari: ⁊ aq̄ lotōis in piscinā mitti. Et vbi occurreret casus q̄ sacerdos nō poss; ꝑueniēter vlt sine ꝑui scādalo leuare: vlt si ess; periculū mora: vt timeret q̄ anial brutū aut puer sumeret vlt pedib; ꝑculcare: vel aliū h̄mōi: tūc reb; reuerēter leuaria mīstrāte. vel alio etiā laico si non assit ali⁹ sacerdos: ⁊ porrigat ad manū celebrantis.

Dubiū

VI Quid agendū: si sacerdos casualiter tangat hostiā cū nasamento: barba: veste: vel alio huiusmodi.

Sol. Si notabiliter tetigerit ita vt ꝑsimiliter timeri possit q̄ aliq̄ ꝑticle mima hostie ibidē māserit adherēs: stat; post sumptōem hostie vlt ante si ꝑmode fieri possit: fricet cū extremitate patene sup corpale illa pars nasi: mēti: vel illius q̄ tacta fuit hostia. Deinde excutiat corpale sup patenā. ⁊ si aliqd̄ ibi appareat de hostia: sumat vlt mittat in calicē: ⁊ sumat cū sanguine. ⁊ nihilomin⁹ post ablutōem digitorū discretelauet vlt humectet cū digito eadē pars rei cōtacte ⁊ abstergat cū ꝑaniculo abstersiuo q̄ calix abstergi solet. Si cū veste aut alio ꝑsimili tetigerit: excutiat ꝑs illa super patenā vlt corpale: ⁊ agatur vt supra

VII Quid agendū si hostia consecrata ꝑ ventū vel aliquo alio modo fuerit amota de altari ⁊ amissa.

Sol. fiat diligētissimā ꝑquisitio ad inueniendū hostiā. que si iuenta fuerit reuerēter reponat et ꝑcedatur in missa. Si

Capitulum

vero inueniri non possit: accipiat noua hostia: reincipiatur canon et consecratur. deinde procedatur modo consueto.

Dubiu VIII Quid agendū si cū sumendū est sacramētū: corpus christi miraculose appareat sub specie carnis vlt pueri vel aliqua alia: nō conuenienti humane refectōi.

Sol. In tali casu nō est sumendū. Nec ppter h̄ sacerdos efficit trasgressorē p̄cepti q̄ mandat vt sacerdos consecrās sumere debeat consecratū. qz q̄ miraculose fuit legibz nō subdant̄.

Arti. III Resoluens VII dubia circa panē consecratūz sine corpus christi post sumptionē occurrence.

I Quid agendū sit si in sumptionē sanguinis remaneat pars hostie in fundo calicis.

Sol. Cauendū est ne infundat vinū vt cū illo sumat. quia si cū vino sumeret ex quo vinū citi⁹ descēderet in stomachū et p̄ ueniret descēsum illi⁹ partis hostie: tūc iā solutū esset ieiunū. et ita sacerdos nō ieiunus sumeret. quod in hoc casu si eri nō debet: cū aliud et facile remediū haberi possit. hoc videlicet vt digito consecrato ducat illa pars ad labiū calicis. et inde sumat. postea digit⁹ sugat et abluatur cum vino. et illud etiā sumatur.

Dubiu II Quid agendū si post sumptionē sanguinis reperiantur alie que particule sine reliquie resolute de hostia

Sol. Si certū sit q̄ sint resolute de hostia consecrata: et reperiantur ante sumptionē ablutōis: statim sumantur. Si p̄ sumptionē ablutōis reperiantur: et sit aliq̄ ita magna q̄ possit absqz piculo tractari et referuari: tūc referuet vsqz ad proxima celebrationē. in qua cum hostia sumatur. nisi ḡne scandalū timeat euenire ex referuatōe. Si autē oēs sint adeo parue q̄ absqz piculo tractari et referuari nō possunt: tunc sumantur. nō obstantē q̄ prius sumpta sit ablutio. quia q̄ diu sacerdos est in actu p̄fectōis sacramēti et recollectōis reliquiaz: q̄cquid sit: dicit̄ fieri mor et in continent: nullo actu p̄trario intermedio. id est quasi simul sumeret oia anteqz censeat nō ieiunus. Vbi etiā solutū esset ieiunium nō obstarēt. quia p̄ceptū de p̄fectōe sacramenti mai⁹ est vt supra patuit. Cautū tamē videtur vt ante ablutōez reliquie diligenter p̄quirantur et recolligentur atqz sumantur

VII

Si vero dubiū sit utrū reliquie iste resolute sint de hostia cōsecrata vel non p̄secrata: agat vt dictū est. cū hac tamē generali intētiōe ac conditiōe si sint p̄secrate.

III Quid agendū si post sumptionē sanguinis reperiat aliqua hostia integra.

Sol. Si certū sit q̄ sit consecrata. et reperiat ante sumptionē ab iurōis: statim sumi potest vel reservari. Sic etiā agendū est si sup̄manserit aliqua hostia de eis quibz alij cōmuni cauerunt. Si post sumptionē ablutionis inueniat: referuetur p̄ viatico. v̄l in sequenti celebratiōne sumat. Si vero dubiū sit an sit cōsecrata: agat eodem modo: cū hac tamen cōditiōe: si sit consecrata.

Dubiū III Quid agendū: si quis post sumptionem corporis christi statim patiatur vomitū.

Sol. Reuerenter recolligatur species panis si discerni possint: et reponant in sacrario: vel sumat ab aliquo: si saltem assit aliquis ad sumendū dispositus absqz nausea. et ea in quibus inuente fuerint species comburatur: et cineres in sacrario recondantur.

V Quid agendū: si quis post sumptionē ex infirmitate statim emittat per secessum quod sumpsit

Sol. Recolligatur species. et fiat sicut in casu p̄cedentis dubij.

VI Quid agendū: si hostia consecrata et reservata reperiat putrefacta vel aliunde corrupta.

Sol. Reuerenter tractetur: et in sequenti missae celebratiōne sumatur post sumptionē sanguinis. Si vero sumi nō possit: recondatur in sacrario.

VII Quid agendū: si hostia cōsecrata comesta fuerit a mure v̄l alio bruto animali.

Sol. Si animal illud statim app̄hendi possit aperiat corp⁹ ei⁹ et diligenter p̄quirat tam in ore qz in intestinis si aliq̄ species inueniri possint. que si inueniantur recolligantur et recondantur in sacrario. Corpus vero animalis comburatur: et cineres similiter recondantur.

Ar. III Resoluens XIII dubia circa vinū priusqz cōsecrat incidentia.

I Quid et quale debeat esse vinū: vt sit aptū ad p̄secrādū.

Capitulum

Solu. Debet eē vinū vitis
 de vva expressum.
 Et iō non pōt hoc
 sacramētū cōfici in

Aqua vinata.
 seu aqua sup/
 fusa super acer
 uos vvaꝝ p^o
 vinū xp̄sum
 Agresto: id est
 succo de vva im/
 matura expresso
 Aceto.

quia nō est vinum

Malogranataꝝ
 Mororum
 Uino Cerasoꝝ qꝫ nō est vinum
 Uitis adhuc in

vva p̄tento: quia nō est expressum
 de vva. vñ magis habz ratōem co/
 mestibilis qꝫ potabilis

Dubiū II Quid agendū si loco vini fuerit aqua vel ali^o liquor post/
 tus in calicem.

Sol. Si sacerdos h̄ p̄cipiat añ cōsecratōem panis: et vinū ha/
 bere nō possit: missam deserat imp̄fectā. Si autē vinū habe
 re possit: effundat p̄ore liqꝫ: et imponat vinū cū aqua: p̄ce
 datqꝫ vlteri^o nihil repetēdo. Si h̄o p̄cipiat p^o p̄secratō
 nē panis et ante p̄secratōem calicis: et vinū nō possit habe
 re: p̄cedat nihilomin^o corp^o christi sumēdo absqꝫ sangui
 ne et missam terminādo. Sz si possit habere vinū: effun
 dat liqꝫ et p̄per calicē vt sup̄. p̄cedatqꝫ ad p̄secratōem ca
 licis Incipiēdo ibi. Si li modo. nihil repetēs de p̄us lect^o
 Si autē p̄cipiat h̄ p^o cōsecratōem calicis et añ sumptōem
 atqꝫ diuisiōez hostie: tūc effundat illū liqꝫ in aliud vas.
 q̄ postea p̄pter reuerētiā h̄boꝝ p̄secratōis sup̄ ipm̄ platoꝝ
 mittat i p̄tinā. Imponatqꝫ vinū aq̄ mixtū i calicē: quo fa
 cto accedat ad p̄secratōem sanguis reincipiēdo ibi. Si li
 mō. et deinde p̄cedat more p̄ueto. Ubi h̄o vinū haberi n̄
 posset sumēdū ē corp^o absqꝫ sanguine: vt i casu p̄cedē. Et
 ita etiā i seq̄ntibz agēdū ē: h̄ vinū h̄i nō possit Sz si ho
 stia sit diuina: et pars missa in calicē: tūc caute extrahat illā
 partē et reponat sup̄ patnā: et liqꝫem effundat i aliō vas

VII

quē postea sumat post ablutiōem: vñ in sacratio recondat
 ppter reuerentiā hostie psecrate imposita in ipm. Deide im
 ponat vinū cū aqua: et reincipiat vbi p̄us pcedēdo ad cō
 secratiōem sanguinis. Et q̄ illa pars hostie que extracta
 est de calice nō potest bñ tractari ppter humectatiōem. idō
 capiat aliā partem hostie nō humectatā. et cū verbis ac si
 gnis cōsuetis mittat i calicē: partē hō humectataz sumat
 cum alia pre nō humectata. et pcedat vltim⁹ more solito.
Si vero pdicrū liquorē p̄cipiat post sumptiōem corporis
 ante tñ sumptionē et gustatiōez istī⁹ liq̄is indebiti: tūc sic
 pri⁹ extrahat p̄tē hostie missam in calicē. ⁊ reponat sup pa
 tenā: ⁊ faciat cū liquore vt p̄us. Imponatqz vinū cūz aq̄
 ⁊ p̄secrat sanguinē: recipiēdo vt sup. Et vbi faciēda sunt si
 gna sup calicē cū hostia anteqz d̄r: ⁊ etiā cū d̄r: *Par dñi ⁊c.*
 faciat signa illa absqz hostia sup calicē. In ceteris pcedat
 more solito. tādē sumat p̄tē hostie humectatā ⁊ postea san
 guinē: ⁊ missam pficiat vt cōsuetū est. Sed si liq̄rē illuz
 sumere inceperit: ⁊ adhuc in ore teneat vñ partim degluties
 rit: dūmō pars hostie in calice remāserit: emittat discrete
 ex ore in aliō vas: ⁊ extrahat p̄tē hostie: ⁊ agat cū liq̄re ⁊ ce
 teris vt in casū precedenti. Si aut etiā partē hostie in os
 susceperit: nō tñ trāsglutierit: discrete ⁊ caute totū emittat
 ex ore in calicē. ⁊ inde extrahat p̄tē hostie vñ p̄tē ei⁹ si i
 particlas resoluta fuerit: et faciat in ceteris vt sup. Si ve
 ro partē hostie cū liq̄re sumserit: tūc nisi graue scandaluz
 timeat apponēda est alia hostia p̄secrāda. ⁊ calix cū vino
 ⁊ aqua p̄parandus. et reincipiendū est a candē ⁊ vtrūqz cō
 secrandū atqz sumendū. Sed si ḡue scandalū timeatur
 ex appositione noue hostie: tūc solū pparet calix cū vino et
 aq̄: ⁊ incipiat ab illo loco. Sili mō. ⁊ p̄cludat cū istis ver
 bis. *hec q̄tiscunqz feceritis in mei memoriā facietis. ⁊ sta
 tim sanguis sic p̄secrat⁹ sumat.* Nec obstat in istis casibz
 solutio ieiunij: quia p̄ceptū de p̄fectōe sacramēti mai⁹ ē q̄
 p̄ceptū de ieiunio vt sup dictū est. In omnibz etiā dictis
 casibz cū tali cautela ⁊ discretōe agendū ē: vt q̄ntū fieri po
 terit scandalū euitet. Vñ neqz hostia neqz calix iterato ele
 uari debz si prius facta fuerit eleuatio

b

Capitulum

II Quid agendum: si impositū sit vinū corruptū.

Sol. Quia vinū corruptū spēm vini atq; substātiā amisit: sicut mutatio accidentiū demonstrat. ideo nō est desecrabile. Cū igitur p̄cipit̄ esse corruptū aliquo modoꝝ expressoꝝ in p̄cedenti dubio: agatur vt ibidem expositū est.

III Quid agendū si vinū nō sit impositū calici: neq; aliq̄s ali^o liquor: sed dimissus sit vacuus.

Sol. Quācito p̄cipit̄ imponēdū est vinū aqua mixtū: et vlt̄erius p̄cedendū. Si aut̄ vinū haberi nō possit et fuerit ante desecratōem panis. tūc missa deserat̄ imp̄fecta. Si hō desecratio panis facta sit: p̄cedat in missa: vt circa secundū dubium huius articuli tactū est.

V Quid agendū si vinū sit dispositū ad corruptōnem: nō tamē corruptū. vt si gescat. v̄l si sit pendulū: aut fetidū v̄l imundū: aut aliū sim̄ile habens defectū.

Sol. Si p̄cipiat̄ ante desecratōnem calicis remoneat̄ et apponat̄ vinū aptū si haberi possit. Si aut̄ h̄ri nō possit: v̄l si percupiat̄ post desecratōnem: p̄cedat et p̄ficiat̄ officiū.

Dubiū VI Utrū in multo possit cōfici hoc sacramentū

Sol. Potest desecrari: sed nō debz si nō sit defecātū v̄l purificātū: nisi necessitas cogat. q̄ cogere possz etiā exp̄mi de vna i calicē.

VII Utrū vino desecrādo possint vne integre p̄misceri.

Sol. Hoc fieri nō debet qm̄ phibitū est: vt habet de desecr. di. q. di. dicim^o. Neq; p̄misceri debet multū ex vna p̄sum i calicem.

VIII Utrū cōfici possit hoc sacramētū in nectare siue vino p̄dito aut p̄ species aromaticas colato.

Sol. Quādiu natura et species vini manet: potest desecrari: nō tñ fieri debet nisi in casu necessitatis.

IX Utrum possit cōfici in vino puro absq; mixtione aque

Sol. Potest sed nō debz. Vñ si sacerdos ante desecratōnem deprehendat aquā nō esse mixtam statim p̄miscere debz.

X Que et qualis debet esse aqua que vino p̄miscenda est.

Sol. Aqua debet esse naturalis siue elemētaris et pura

XI Quanta debeat aqua vino admisceri.

Sol. Tā modica debz imponi vt vinum i sua natura et specie possit p̄manere. Si enī a natura sua mutaret: nō possz desecrari. Unde vna gutta aque quātūcūq; parua: dūmō debito tē

VII

ore fuerit imposita vt possit fieri mixtio sufficit. et p̄cipue si vinum sit debile.

XII Utr̄ sufficiat q̄ aq̄ fuerit admixta vino adhuc ep̄nte ī do/ Sol. Nō sufficit. Quia enī mixtio illa sacramental̄ est. (lio. ideo fieri nō debet anteq̄ mysteria inchoent: vl̄ fiat p̄para tio ad inchoandū: z ad tardi⁹ imminēte oblatōe: vt possit fieri transmutatio aque in vinū.

Dubiū XIII Utr̄ q̄s licite possit n̄ p̄secrare vinū: facta p̄secratōe panis Sol. Nō p̄t licite. p̄fecta enī debēt esse sacramēta. Christ⁹ aut̄ h̄ sa cramentūz sub speciebus panis z vini instituit. vñ. vtrunq̄ offerri: consecrari et sumi debet.

XIII Quid agendū: si sacerdos dēphendat vinū esse p̄gelatum in calice cum vult cōsecrare.

Sol. Sacerdos curā adhibere debet vt resoluat. vl̄ per applicati onē puinae: aut panni calefacti: vl̄ manū calefactarūz. aut p̄ infusionē vini calefacti: vt recipiat ratōem actualēz potus. Si tñ nō resoluere nihilomin⁹ possit p̄ fieri. quia p̄ p̄gelatōem natura vini nō est corrupta. Hoc tamē caues ri debz q̄rum fieri potest.

Arti. V. Resoluens **VIII** dubia que circa vinū cōsecratū siue sanguinem christi ante sumpcionē occurrunt.

I Quid agendū: si sacerdos post p̄secratōem recolat vl̄ dēpre hēdat aquā non fuisse admixtā vino: vtrū videlicet adhuc debeat admiscere.

Sol. Nullo mō d̄z aquā vino p̄secrato admiscere: qz seq̄ret cor ruptio sacramēti ad min⁹ ī aliq̄ pte: qd̄ cauere debz si fieri possit. Sz p̄cedat sine admixtiōe aque. Admixtio enī aq̄ nō est de necessitate p̄secratōis: sed cōsecrantis.

Dubiū II Utrum sacerdos semp̄ teneat sumere sanguinē.

Sol. Quonēscūq̄ p̄secrat tenet sumere: nisi irremediabile impedi mētū supueiat. Si tñ ali⁹ sacerdos n̄ celebrās cōicādo sit mat corp⁹ christi: tal̄ nō d̄z sumere sanguinē sz vinū n̄ cōse

III Quid agendū: si sacerdos ex q̄cū (cratū p̄ sūptōz corpis qz cā nō possit sumere vinū. z ita etiā neq̄z sanguinē sumere

Sol. Si sacerdos sciat vl̄ pbabilz timeat q̄ nō pot̄ (re valeat sit absq̄z nausea z piculo vomit⁹ vl̄ alio incōueniētī: ratū vi ni sumere q̄ntū ad p̄secratōz necessariū ē n̄ d̄z celebrare. Et

Capitulum

si missam inceperit et nondum consecrauerit corpus: inceptam deservat. Si autem post consecrationem corporis et ante consecrationem sanguinis sentiat vel timeat se non posse sumere sanguinem propter nauseam ex inspectione vel odore vini consecrati vel alio huiusmodi accidere: non debet consecrare sanguinem. Sed debet pro cedere sicut in illo casu ubi post consecrationem panis calix deprehendit vacuum vel liquorem non consecrabiliter paratum, et non potest vinum debitum haberi ad consecrandum, prout tactum est super articulum. iiii. in solutione secundi dubij. Si homo post consecrationem sanguinis et propter cupie circa tempus sumptionis eius sentiat vel timeat: tutius est quod non sumat, sed reverenter atque diligenter reseruet usque ad proxima celebrationem. In qua post sanguinem tunc consecratum et sumptum sumat illud reseruatum.

III Quid agendum: si cum sumi debet sanguis species vini sit congelata
Sol. Fiat resolutio aliquo modo tacto super articulum. iiii. articuli. iiii. hinc observato: quod nullo modo superinfundat vinum calefactum: eadem ratione qua non debet admisceri aqua vino consecrato: ut circa primum dubium huius articuli dictum est.

Dubium V Quid agendum si musca vel aranea aut aliud huiusmodi ceciderit in sanguinem.

Sol. Nihil illud caute debet capi et diligenter lavari et comburi: et ablutio cum cineribus in sacrarium mitti. Et si absque horrore et periculo sumi possit sanguis: sumat more consueto. Si autem propter horrorem vel periculum vel timorem vomitus sumi non possit tunc debet effundi in aliud vas ad hoc aptum et cum reliquijs reservari. Nihil enim abominabile sumi debet occasione huius sacramenti. Et tunc ne sacramentum maneat imperfectum: debet aliud vel non aqua murtum in calice poni, et ulterius procedi eo modo qui super articulum. ii. dubium articuli. iiii. expressum est, sicut quod ante vel post sumptionem corporis hoc deprehendit.

VI Quid agendum: si sacerdos ante sumptionem sanguinis deprehendat venenum esse immixtum.

Sol. Nullo modo debet sumere nec alteri dare, ne calix vite statuat in mortem. Sed debet infundere in aliud vas aptum: et ulterius procedere modo in precedenti dubio expresso.

VII Quid agendum: si sanguis effundat per negligentiam non ex toto sed in parte, vel aliquid stillaverit de calice

VII

Sol. Quocūq; sanguis ceciderit extra calicē: statim ⁊ reuerenter recolligat discretiori mō quo fieri poterit: ⁊ i calicē refundat: Si autē recolligi nullaten⁹ possit: cito lambat vl' sorbeat aut sugat p sacerdotē: ne vl' defluat: vl' imbibat rei sup quā ceciderit. Nec obstat si nondū sumpsit corp⁹ christi. qz necessitas hic cogit vt sanguis sumat ante corpus. Ubi s̄o sacerdos nō possz h̄ tā celeriter facere: vl' ubi de h̄ graue scādālū timeret: si ipse h̄ faceret: tūc p̄t et debz ministrās ad missam si saltē sit dispositus ad min⁹ p verā cōtōem ⁊ p positū cōfiteđi tē. h̄ facere. Et p̄cipue si celebrās s̄bo vel si gno id iubeat. Et si ministrās nō fuit dispositus: poterit ⁊ debet h̄ alius disposit⁹ facere. etiā si sit laic⁹: necessitate ad h̄ cogente. Meli⁹ est enī id facere q̄s q̄ enormis irreuerentia fieret sacramento. vtp̄ta q̄ canis vl' aliū aīal incipiat lambere vel desup mūgere. aut q̄ pedibz ꝑculcet: aut alia huīusmodi irreuerentia abomiabil' cōtingat. Si p̄terea sanguis ceciderit in terrā vel sup tabulā aut aliud hmōi: post actōem eoz q̄ iā dicta sunt radat loc⁹ quē tetigit: ⁊ qd̄ abrasum fuerit ꝑburat: ⁊ cinis intra altare vl' sacrariū recondat. Si autē iunthēū altaris vnū vl' plura tetigerit: fiat post sup dicta trina lotio illi⁹ vel illoz cū aqua mūda calice supposito: vt in illū aqua ablutōnis recipiat. que postea sumat a celebrāte vel ministrāte. Si tñ p̄pter nauseā sumi nō possit: cōdat iuxta altare vl' mittat i piscinā. Sic etiā agēdū ē: si sup vestē cōsecratā sanguis ceciderit vl' illā tetigerit. Si s̄o vestē n̄ cōsecratā tetigerit: post trinā ablutōz factā rescindat illa pars vestis: ⁊ in altari vl' in sacrario cum reliquijs reponat: vl' ꝑburat: si sacerdoti h̄ magis expediēs videat. ⁊ cineres recondant vt sup̄. Tutū etiā est vt vestē illā nō assumat in vsum porē: sed vel vestis cōsecranda ex ea fiat: vl' recondat: aut ꝑburat. vt supra. Sili mō agēdū videt si sanguis tetigerit capillos vl' barbā sacerdotis. Fienda est enī ablutio vt supra. ⁊ abrasio capilloz vl' barte ⁊ postea ꝑbustio. vt supra. Si autē tetigerit caput vel faciē aut aliā partē corporis nudā: sufficit q̄ diligēter ⁊ discretē lauet: ⁊ de ablutōe fiat vt sup̄.

Dubiū VIII Quid agendū: si sanguis ex toto effundatur. ita q̄ nihil pe

Capitulum

nitus maneat in calice quod sumi possit.

Sol. Si de effuso aliqd recolligi possit: v'l lambi: aut forberi: aut lu-
gu: agendū est vt in solutioe pcedentis dubij tactum est.
Si aut nullū istoz fieri possit: ne sacramentū maneat im-
pfectū pparand⁹ est calix de nouo cū vino ⁊ aqua. et vlteri⁹
pcedendū ē sicut in casu quo calix post cōsecratōem corpis
vacuus rēphendit: v'l inepto liqre pparatus. vt supi⁹ arti,
iij. circa resolutōes secūdi et qrti dubioz exp̄ssum est.

Arti. VI Resoluens VI dubia q̄ circa sanguinē p⁹ ei⁹ sumptōz occurrunt.
I Quid agendū sit si sacerdos post sumptōem sanguis rēpre-
hendat aliquā guttā adherere i orificio calicis: v'l exterius
in pede: aut alia parte calicis.

Sol. Si cert⁹ sit q̄ illa gutta sit cōsecrata. qz videlicet scit se post
pparatōez calicis diligēter absterfisse calicē tā exterius q̄
etiā interi⁹ a b illo loco vbi stat vinū infusum. tūc debz su-
mere illā guttā ante sumptōem ablutōis. Si aut sit du-
bi⁹ an sit cōsecrata: sumat sub hac generali intentōe ⁊ cōdi-
tione: si sit cōsecrata. Si hō certus sit q̄ nō sit cōsecrata:
sumat cū ablutōe. v'l postea: v'l abstergat si exteri⁹ adhere-
at. Quō aut haberi possit p̄abil' certitudo i tali v'l alijs
casibz dñl. b̄: patebit ex capitulo seq̄nti. arti. i. circa resolu-
tōnem. iij. dubij et sequentū

Dubiū

II Quid agendū si post sumptōnem sanguis rēphēdat sacer-
dos aliquā guttā v'l liqrem speciei vini adherere casule vel
manipulo: aut alteri huiusmodi.

Sol. Si cert⁹ sit de cōsecratōe isti⁹ gutte v'l liqris: lambat vel su-
gat. et pcedat vt supi⁹ in solutioe septimi dubij arti. pcedē-
tis dictū ē. Si dubitet: faciat s̄ sub p̄dictōe: vt circa p̄-
cedens dubiū dictū ē. Si certus sit q̄ nō sit cōsecrat⁹ li-
q̄r ille vel gutta: tūc non est curandū de tali.

III Urz statim post sumptōem sanguinis debeat fieri ablutio
digitoz sup calicē. Et q̄ enī adhuc i calice remāsit aliq̄ spe-
cies vini. vt puta humor qdā sine humiditas s̄b qua san-
guis continet: tales species si vinū sup in fundat: corrum-
pent. ⁊ sic ibi desinet esse sanguis christi. Quid igit agen-
dum vt sumi possint absqz corruptōe.

Sol. Circa hoc sacramentū de possibilibz agendū est qd̄ recent⁹

VII

est. et p̄ maiori reuerentia tantī sacramenti conuenienti⁹
 Non est aut̄ possibile vt species sacramētales circa hui⁹ sa-
 cramenti celebratōem diu manere possint incorrupte. imo
 necesse est vt cito corrumpant. Cū enim post sumptōnem
 in stomachū descendūt: nō diu p̄sistere possunt incorrupte.
 nō solum p̄pter subsequente debite ablutōis sumptōez. s; et
 p̄pter p̄mixtionē humorū in stomacho etiā ieiuno p̄xi-
 stentiū. Sic etiā in descēsu ad stomachū si sint in p̄ua aut
 modica quantitate: corrumpunt per admixtionē humorū
 salualis. Et pari ratōne etiā in ore: p̄sertim cū post descē-
 sum sanguinis adhuc remaneat in lingua et ore humiditas
 sacramētales: quam humor salualis qui maior est cor-
 rumpit. Ab extra quoq; hoc idem quādoq; necessario
 cōtingit. Nam si post cautā etiā sanguinis sumptōem nō
 fiat absterſio v̄l ablutio calicis: nihilominus humiditas
 in calice remanens per exhalatōem siue circūstantē aerem
 corrūpet: et desinat ibi esse sanguis. Idem etiā p̄igit cir-
 ca exteriorē superficiē calicis in ea parte qua applicatū fuit ī-
 feri⁹ labiū sacerdotis. Tertū enī est q̄ labio illo humectato
 humiditate sacramentali: etiā dicta pars calicis tacta hu-
 mectat. Sic itaq; cauēri nō potest quin species ille sacra-
 mentales corrūpant. ⁊ desinat ibi esse sacramentū. Ab-
 ſcienda est igitur penit⁹ omnis scrupulositas: vbi in euica-
 bilis occurrit necessitas. Cōuenientiori tamē modo et de-
 centiori: vt dixim⁹ agendū est. Et vbi occurrit difficultas
 semp̄ accipiendū est illd̄ qd̄ minus habet de piculo. Nō au-
 tem videt̄ modus cōueniēs q̄ cū lingua calix exteri⁹ v̄l in-
 terius lambat̄. et ita humiditas illa sumat̄ v̄l abstergetur
 p̄cipue p̄pter scandalū altantiū. Neq; faciliter h̄ poss; fieri
 quo ad humiditatē que adheret fundo calicis. Sic
 etiam non videtur conueniens modus: vt cum digito hu-
 miditas illa absterget̄. Oporteret enim digitū postea ablu-
 ere v̄l sugere. et vtroq; modo species corrump̄rent: ⁊ non
 possent puenire ad stomachū. Cū hoc etiā posset occurre-
 re piculū: si videlicet hūmiditas sacramental̄ lubintraret iter
 vnguē et cutē digiti. vbi neq; ablu: neq; e. ugi tactū poss; o 4

Capitulum

Ex hoc etiam possent astantes attediari et scandalizari
ppter multiplicē immissionē digiti in calicē: et alia hmoi.

Conueniēt? q̄ h modo agendū videt: vt sacerdos cum
diligētia ⁊ cautela sic p̄mo sumat sanguinē de calice: vt ni-
hil ampli? qd̄ p labia extrahi possit in eo remaneat: eleuari
do sursum: vel erigendo pedē ei? ⁊ declinādo ꝑcauū ipi? ver-
sus faciē: vl̄ inter labia sumēdo: ⁊ sic tenēdo donec a fundo
calicis tota humiditas q̄ defluere possit defluat ad labiūz
calicis. diligēter tamē cauēdo ne aliqd̄ decidat. Et inde su-
mat ꝑ attractōem etiā cū anhelitu. Et postq̄ diligēter no-
tauerit q̄ nihil ampli? defluere possit: abluat p̄mo calicem
ne aliqd̄ de sanguine adherēs remaneat in eo. ⁊ post sumpti-
onē illius ablutiōis abluat digitos sup̄ calicē. vt sic et hu-
miditas calicis et species panis si aliqd̄ de illa in digitis re-
māserit: totaliter abluat: deinde sumat. Nō sit autē ni-
mis parcus in vino circa ablutionē: sed tantū capiat vt et
os et labia que speciebz sacramētalibz fuerūt humectata:
sufficenter abluī possint. ⁊ vt etiā ꝑ labia sic abluta possit
ablui exterior pars calicis speciebz sacramētalibz ꝑ hūme-
ctata. Valde autē cauēdū est: ne sacerdos sit nimis plu-
rus in dicto mō agēdū: vt nō generet rediū astantibz. Ne
sit etiā in modo agendi singularis ꝑtra morē et ꝑsuetudi-
nem diocesis vl̄ religiōis sue: vt astantes nō scādalizent̄
de sua singularitate: vl̄ de alijs sacerdotibz qui illā singula-
ritatē nō obseruāt: suspiciātes eos errare.

Dubiū III Quid agendū si sacerdos post sumptōem sacramēti corporis
vel sanguinis: vrgeat sputo vel tussi aut sreatōe.

Sol. Ante sumptōnem ablutionis nullo modo expuendum est
vel extussendū aut excreandū: ne sic species sacramenta-
les: et per consequens sacramentū eiciantur. sed sputū vel
quod vrget ad tussim aut excreationē retineatur vel trās
glutiatur. Si autē ex nimia violentia hoc fieri nō possit:
expuatur vel extussiat vel excreet in aliquod vas aptū vel
in calicē: si aliud haberi nō possit. vl̄ in panniculū mūdūz.
et postea materia illa si nō appareant aliq̄ue species sacra-
mentales in ea: comburat: et cineres reponantur in sacra-
rio. Veruntamen si sacerdos ante inceptōnem miss̄e

VIII

presentiat se aliqua tali passione violenter molestari: tuti⁹ ē vt a celebratōne absteineat. Si hō post sumptōem debite ablutōis qua et os et labia sint etiā sufficiēter abluta: vrgeat aliq̄ pdictoz: quōis nō sit ampli⁹ piculū: tamen ppter reuerentiā maiorē sacramēti bonū est vt absteineat q̄ntū pōtēst. quousq; aliū potū vl̄ cibū sumpserit. Si tñ nimis vrgeat eiciat h̄mōi supfluitates ad aliquē locū vbi nō pculcetur pedibz: vel habeat secū panniculū in quem mittat.

V Quid agendū: si post sumptōem sanguinis patiat sacerdos vomitū. vel ex infirmitate emittat p secessuz qd̄ sumpserit.

Sol. Sufficiēter parz ex dictis. Si eni ibi nō possint dephēdi species sacramentales panis. eq̄ species vini tā pmixte sūt alijs humoribz vt neq; possint discerni: qz forassis corrupte: inuoluēda est illa materia in stuppa vl̄ pāno ⁊ pburāda. et cineres referuandi vt supra.

Dubiū

VI Quid agēdū: si sacerdos post sumptōem sanguis dephēdat venenū aut animal venenosum fuisse in calice: ⁊ illd̄ se sumpsisse. an. l. liceat ei euomere.

Sol. Si p vomitū speret se liberari: et p̄sertim si medic⁹ cōsulat. licet ei euomere. Hoc tamē caute fieri debet i aliq̄d vas mūdū. et si aliq̄e species sacramentales ibi appareāt: recolligant ⁊ in sacratio referuent. reliqua hō materia pburā. et cineres similiter referuent.

Capitulū octauū de dubijs que circa debi
tā formā p̄secratōis istius⁹ sacramenti occurrūt
duos p̄lectens articulos.

Arti. I. Resoluēs XVI dubia circa formā p̄secratōis panis occurrētia

I Que sit sufficiēs ⁊ debita forma p̄secratōis panis.

Sol. Forma est ista. Hoc est enim corpus meū.

II Utz hec iunctio Enim: sit de substantia forme: et de necessitate etiā p̄ferenda.

Dubiū

Sol. Non est de substantia forme. neq; de necessitate p̄secratōis sacramenti. nō tamē debet scienter omitti. Alioquin sacerdos grauit̄ peccaret.

III Utrū sacerdos si omittis oibz alijs que in missa dici solent diceret solū pdicta s̄ba sup panē aptū p̄secraret.

Sol. Si ea diceret cū intentōe cōsecrādi tūc p̄secraret: s; ḡuiter

Capitulum

peccaret faciēs s̄ ritū z ordinatōem ecclesie. Unde in nullo casu hoc faciendū est.

III Utrum sacerdos cōsecraret si p̄dicta verba vel aliqua eorū mutaret q̄stum ad idioma: p̄ferendo sc̄z i alio idiomate.

Sol. Si p̄ hoc intēderet inducere heresim vl̄ errorē in ecclesiam et formā ecclesie abijcere tanq̄z inutile vl̄ inefficacē: et suā in trodūcere quasi magis sufficiētē z efficaciorē: nō cōsecraret. q̄z deficeret in intēdōe req̄sita ad cōsecrādū. Si hō nullum p̄dictorū intēderet: s̄z cōsecrare s̄m intēdōem ecclesie: tūc cōsecraret s̄z q̄nter peccaret: ritū et ecclesie institutōez n̄ obsuās

V Utr̄ sacerdos si addat aliq̄ alia s̄ba ad p̄dictā formā cōsecret
Sol. Si p̄ talē additōez mutet significatio s̄borū: vl̄ sensus oratōis: ita q̄ distrahāt a p̄p̄a significatōe vl̄ sensu: nō sit cōsecratio. Si hō maneat significatio et sensus sit cōsecratō. Sed sciēt̄ sic faciēs q̄nter peccat rōe q̄ sup̄. Si t̄n̄ interponerent multa verba impertinētia p̄ que solueret cōtinuitas oratōis nō fieret cōsecratio.

Dubiū VI Utrum sacerdos subtrahēs vel dīminuens aliq̄d de predicta forma cōsecret.

Sol. Si subtrahat aliq̄d q̄tuor s̄borū q̄ sunt de substantia forme nō sit cōsecratio. Si hō subtrahat vl̄ omittat aliq̄ sillaba vl̄ l̄ra ex cui⁹ subtrahōe nō impedit significatio vl̄ sensus: sicut p̄t cōstringere i vltima sillaba vl̄ l̄ra dictōis: tūc cōsecrat. Diligēt̄ t̄n̄ cauēdū ē ne fiat. Si aut̄ formidet q̄ impedita sit significatio vl̄ sensus: tūc est vt forma a p̄p̄a

VII Utr̄ incōgrue p̄ferēs s̄ba cōsecratōis ex im̄ (cipio repetat̄ peritia lingue: vl̄ inaduertētia: vl̄ alio h̄mōi: cōsecret

Sol. Si ex h̄mōi incōgruitate nō impediāt significatio s̄borū: vl̄ sensus oratōis: q̄n̄ ver⁹ sensus forme cōsecratōis capiat̄ sit cōsecratio. Sciēt̄ t̄n̄ h̄ faciēs q̄nter peccat ratione superius expressa.

VIII Utr̄ sacerdos faciēs trāsp̄ositōez s̄borū cōsecratōis cōsecret

Sol. Sola trāsp̄ositio s̄borū nō impedit cōsecratōez: s̄z t̄n̄ fieri nō debet. Si aut̄ cū h̄ variaret̄ sensus: tūc n̄ fieret cōsecratō. vt si interrogatine diceret. Est hoc corpus meum? Aduertendū t̄n̄ circa dictas variatōes: vbi dictū ē q̄ nō impediūt cōsecratōem: hoc verū esse nisi quis p̄ eas intēde

VIII

ret inducere heresim vel errorem: prout tactum est in solutione quarti dubij precedentis.

IX Utrum sacerdos faciens interuallum in pronuntiatione verborum consecrat.

Sol. Si paruum faciat interuallum, reputa si sonat vel tussiat: vel aliud huiusmodi faciat: non impeditur consecratio. Si vero magnum faciat interuallum, ut si postquam dixit, Voc est: dormiat vel aliud faciat per quod continuitas orationis soluat: non consecrat.

X Quid agendum: si sacerdos non recolat se dixisse verba consecrationis: vel alia quam in celebratione huius sacramenti dici debent.

Sol. Si certus sit se omisisse aliquid eorum que sunt de necessitate consecrationis: reincipere debet a forma consecrationis, et cetera per ordinem reiterare: ne mutetur ordo sacrificij. Si vero probabiliter ei constet se aliquid omisisse quod non est de necessitate sacramenti vel consecrationis: preceat ulterius sine repetitione. Si autem nullum istorum sit: sed solum non recolat se dixisse: non debet ex hoc mente perturbari: sed ulterius procedere. Non enim qui multa dixit: semper recolat omnium que dixerat. Et in multis assuetis sepe non deliberat. Ideo minus recoluntur.

Dubium XI Utrum sacerdos per predictam formam possit consecrare panem absentem.

Sol. Non potest. Ex quo enim forma in se continet pronomen demonstراتiuum: requirit presentiam materie consecrande.

XII Utrum per predictam formam sacerdos possit consecrare panem presentem in quacumque quantitate fuerit.

Sol. Potest: sed non debet in maiori quantitate consecrare quam necessarium sibi videtur per communionem fidelium.

XIII Utrum sacerdos verbis consecrationis offerendo: consecret omnem panem presentem in altari: siue sit extra piscinam vel reservaculum hostiarum: siue intra.

Sol. Sacerdos per illa verba nullum panem etiam presentem consecrat: nisi super quem fert intentionem eius consecrandi: et omnes tales etiam consecrat. Cum et ois alius panis quem non intendebat consecrare non est consecratus.

XIII Utrum sacerdos apponens presules hostias per populum communicando consecrandas, et in ipsa pronuntiatione verborum non dirigens intentionem actuali ad omnes sed solum ad illam quam in manu tenet omnes consecrat.

Capitulum

- Sol.** Si habeat intentōem virtualē ad p̄secrādū omnes: licz nō habeat actualē: omnes cōsecrat. De hac intentiōe dictū ē sup̄ius capitulo. ij. arti. iij. in solutiōe terciij Dubij. Si autē in cōsecratiōe illius hostie quā manu tenet: omnes alias intendat excludere: tūc nullā aliam cōsecrat: sed solū istam quam consecrare intendebat.
- XV.** Quid si sacerdos intēdat p̄secrare centū hostias siue particulas: tot habens p̄municādos. et apposite sint plures v̄l pauciores q̄ centū. vtz facta p̄secratiōe omnes sunt cōsecrate: vel solū aliquę aut nulle.
- Sol.** Si ep̄sse et distincte intendat solū centū p̄secrare cū exclusionē pluriū et paucorū: tūc nulla cōsecrat. Si autē habeat intentōem ad p̄secrādū omnes illas numeratas v̄l in locū p̄secrandaz positas: licz erratū sit in numero: tñ oēs consecrant. Unde cautū est vt sacerdos plures hostias consecraturus omnes simul ante oculos ponat: et intentiōz nū q̄ dirigat ad numerū intendendo tot v̄l tot cōsecrare. sed ad omnes ibi simul positas.
- XVI.** Quid si multe sint hostie apposite etiā simul: vtputa centū vel plures. et sacerdos intendat solū decē consecrare ex illis: vtrum aliquę et que sint cōsecrate post platōnem verborū consecratiōis.
- Sol.** Si determinate et distincte noveret et discernat illas decem quas cōsecrare intendit: tūc illas solas consecrat. Si vero p̄fusse et indistincte intēdat p̄secrare decē: illas nō notādo et discernēdo: tūc nullam p̄secrat.
- Arti. II.** Resoluens III dubia que incidūt circa formā p̄secratiōis vini.
- I.** Que sit sufficiens et debita forma p̄secratiōis vini.
- Sol.** Forma est ista. Hic est enim calix sanguinis mei novi et eterni testamētī: mysteriū fidei: qui p̄ vobis et p̄ multis effundetur in remissionē peccatorū.
- Dubiū II.** Utrū omnia verba predicta sint de substantia forme et necessario p̄ferenda.
- Sol.** Sicut hec coniunctio Enim nō est de substantia consecratiōis panis. ita nō est de substantia forme consecratiōis vini. non debet tamen scienter omitti.
- III.** Quid significet hec dictio calix in p̄dicta forma.

IX

Sol. Significat liquorē vel sanguinē in calice. Accipitur enim figurate continens p contento.

Pro solutōe aliorū dubiorū que circa p̄dictā formā occurrere possunt: notanda sunt ea que circa p̄cedentē articulū de forma consecratiōnis panis dicta sunt. Cōsimilia enī dubia circa hanc formā cōsecratiōnis vini occurrere possunt. Et pariformes habēt etiam solutiōnes.

Capitulū nonū de intentiōe ac ratiōe eorum que in missa dicuntur VI includēs articulos

Arti. I. Premittens diuisionē totius missę in partes suas principales.

<p>Tota missa diuiditur in V pres. In</p>	<p>Prima p̄mittitur preparatio ad digne pficiendum ea que agenda sunt. Secūda: oblatio p̄secranda Tercia fit p̄secratiō eoz̄ q̄ sūt oblata Quarta sumptio p̄secrata Quinta redditur gratia actiō pro sumptorum perceptione.</p>
---	---

<p>Prima Secūda Tercia Quarta Quinta</p>	<p>pars in cipit ab</p>	<p>Introitu missę Lārico offertoriū Prefatione Oratiōe dñica Antipho. q̄ vocat postcōmuniō</p>	<p>ante r̄ finit</p>	<p>canticū offertoriū, prefationem orōnē dñicam antipho. p̄ cō. in p̄clusionē toti us missę</p>
--	-----------------------------	--	--------------------------	---

Arti. II. Primā partē subdiuidens: intentionēq; ac rōnē singulorū que i ea dicuntur exponens.

<p>Prima affect⁹ q̄dupl̄ scz per</p>	<p>Deuotio excitat Dūliatiō d̄clarat Recta intentio exp̄ plicatur Gratie consecutiō postulatur</p>	<p>Deuotionem Humiliationem Rectam intentionē Gratie cōsecutionē</p>	<p>Laudis iubilū. Misericordie gemitū Celestis glorie concentum Orationis sus fragium</p>	<p>Introitu Kyrielei. In B̄lia in excelsis Collecta</p>
--	--	--	---	---

Capitulum

	Dispositio tunc per	Doctrinā prophetarum et apostolorum Vite perfectum in Spirituale gaudium Cordiale iocundum	Prophetia vel epistola Gradualis Alleluia Tractus.
	Perfecte per	Euāgelicā lectōem Catholice fidei per testationem	Euāgelio in Symbolo
Art. III	Subdiuidens secundā partē cū declaratōe intentōis ac ratiōis eorū que dicuntur in ipsa.		
	Secunda pars i tres particu- las subdi- ditur. In	I Permittit offer- rentiū cū lau- de exultatio. II Exponit ipsa in his verbis oblatio III Petit oblatōis acceptatio	Cārico offertoriū Spū hūilitatē Suscipe scētā. orōne secreta
	Et quia ista erigunt erectōnem mentis ad deū. Ideo singulis permittit. Dominus vobiscū. Loco cuius cum oratio secreta dice- nda est: p̄dicatur. Orate fratres etc.		
Ar. III	Terciam partem subdiuidens: et explicans intentōem ac ratiōes illozū que in ea dicuntur.		
	Prima permittit per excitatōem po- puli ad deuotio- nem preparatio. In qua	Priō: conclusio oratōnis secrete exp̄sse p̄nunciat Secūdo a sacerdote populus salutatur. Tercio populus ad ere- ctōem mētis incitat. Quarto ad gr̄as agē- das exhortatur. Quinto gr̄arū actōis debitū demonstratur.	Per o. se. Dñs vo. ibi Sursum e. Gr̄as a. Uere d.
Tercia pars subdi- uidit in V particu- las. In	Secunda subiūgit deuota xp̄i lau- datio: q̄ ad ei⁹	Diuinitatē dū permittit cū Dūanitatē	angel. sanct⁹ san. pueris. bened.

IX

		donis
	Oblatōne	ibi Te igit
	que dicit	ia. inficiū
Primo ge/	fferēs ⁊ eos p	in p̄mis
neraliter pre	q̄b̄ offerit. q̄z ia	ibi
Tercia peti	tus postulat	p eccl.
p̄secrāde ma	Eos quoz patro	
terre benedi	ciniū implorat in	ibi cōmū.
ctio et accep	quorū etiā reuerē	
tatio. vbi	tiam offertur.	

Sec̄do sp̄eal̄ et exp̄sse cōcluditur q̄d p̄ oblatōez ho
stie impetrādū postulet. ibi. Nanc igit.

	Primo: effectus consecratiōnis postulat. ibi. Quam obla.	
In quar	corpus	Qui pridie
ta pagis		
p̄secratiō	Secūdo: ip̄a consecra	christi. ibi.
vbi	tio cōsumat q̄tū ad	Sili modo
	sanguinē	Unde et memo.
	Tercio: rei cōsecrate p̄memoratio	
	explicat ibi.	

	Pr̄io acceptari	Supra q̄.
	sacramētū ibi	
Pr̄io p̄mittit	Sec̄do dari gra	Supplic.
vbi petat q̄ ad	tie donum.	
	Mortuis	Mem̄to etiā.
In Qui	ibi	
ta expri	Uinis	Nobis quoqz.
mit̄ p̄tu		
tis cōse	Sec̄do petitiō finitur: et inducitur mediator p̄ quem petita obti	Nobis quoqz.
crati sa	nere sperantur. cum p̄cludit. p̄ christū dñm nostrum ⁊c.	obti
cramēti		
postula	Tercio tot̄ canō cō	
tio. vbi	cludit et oia circa cō	Per quem
	sec̄tōnez hui⁹ sacra	ibi
	mēti pacta in chris	Per ip̄m
	tū patris filium re	
	ducuntur. Et	
	pr̄mo ea q̄ sūt	
	sec̄do ex pre	
	sacramēti	
	p̄sonarū	
	i sacramē	
	to opantiū	

Arti. V. Subdiuidens quartā partē cum expositione intentionis et rati
onis singulorū que in ip̄a dicuntur.

Capitulum

	Orōem	Exhortatio	Orōem
	cōez. s. dñi	pmittit	Presūptōis ibi
Cōmunis	cam. vbi	excusatio	Precep:
que fit per		ponitur	Celestis panis postulatō
		ibi. Panē nostrę	q̄tidianū zc.
Pr̄a p̄		Dep̄catōez	sacerdotę p̄uatā. ibi. Li. n. q.
ponit ad		Pact̄ cō	sacerdote p̄plo
sūptōz; sa		cupiscē	optatur
cramēti		tiā: q̄ a	p̄plo postulat
pp̄atio			Aḡn̄ zci
Quarta		In missis tamē	refunctor vbi sacrificiū
ps sbdi/		non pro pace	presenti sed futura req̄e of
uidit in		fertur: par nō	postulatur
duas p̄ti			
clas. In			

Specialis: que fit per p̄uatam orationem sacerdotis. vt cum dicit. Domine iesu christe fili dei vni zc. vel aliquaz aliam addit. Nam diuersi diuersas: vel p̄ sua deuorōez vel pro locoz consuetudine addunt.

In **Secūda** sub iungit sacramēti sumptio ab

Sacerdote qui post p̄uatā orationez sacramētū sumit: ad q̄d debz esse dispositus modo superius capitulo. vi. articulo. i. exposito.

Illis quibz p̄ sacerdotem dispensat.

Cōmuniter etiā cōsueuerūt celebrātes post sacramentoz p̄ceptionē quasdā p̄uatas orationes dicere p̄ gratiarū actione.

Ue q̄dā dicūt **Corp̄ dñi** n̄r̄ iesu xpi zc. **put** eos deuotio v̄l cōsuetudo p̄uocat.

Qd̄ ore sumpsim⁹ zc. **Quasdam** alias speciales orationes

Quod discretionē vniuscuiusqz relinquit. Verūtāmē melius videt̄ vt nihil vocaliter p̄ferat p̄ter ea que in libro missali continētur: s̄m q̄d dictū est superi⁹ ca. vi. ar. ij. in resolutione. ij. dubij: ne p̄ h̄mōi verba p̄miscant: discontinuent z interrumpāt ea que ex institutione v̄l consuetudine ecclie dicenda z p̄ferenda sunt. S; (vt ibidem tactū est) si quis habeat affectū ad aliqua alia dicēda: dicat in corde per cogitationē z deuotā meditationē. Sic enī z talis p̄missio interruptio et discōtinuatio vitabit̄. z affectus desiderio suo non frustrabitur.

X

Ar. VI. Quintam partem subdividens: intentionisq; ac ratiois illorum que in ea dicuntur explanans.

<p>Quinta ps subdivi dit in tres partes. In</p>	<p>Prima fit accepti bñficij cōmemoratio S:da reddit pro percepto bñficio gratiarum actio Tercia cōcluditur toti⁹ misse cōsummatio. per hec Ite missa est Bñdicam⁹ Ubi chor⁹ domino vel minister Requē. in p.</p>	<p>Antiphonā post cōmu nionem: que cum qua dam leticia canitur. Orationē sacerdoti que complenda dicitur. Gratias Deo agēs Rñ. grās Defunctis Amē requiem optans</p>
---	--	--

Capitulū decimū de ratōne et significa
tione eorū que in missa et circa eam agūtur
cum breui epilogo et conclusione toti⁹ ope
ris. XII. articulos cōphendens

Arti. I. Enumerans ea que in missa et circa ipsam aguntur.

<p>In missa p̄cipue so lenni atq; circa eā: decē generalia p̄ncipaliter occurrunt agenda</p>	<p>I Loto II Thurificatio III Altaris osculatio III Sacerdotis bñficio et popu li per eum salutato V Vestis variatio VI Aditplex p̄ cruces signa VII Hostie fractio (tio VIII Partis hostie in calicem missio IX Oculi pacis traditio. X Uini nō cōsecrati sumptio</p>
--	--

Arti. II. Exponens ratōnem atq; significatōem primi p̄ncipalis qđ cir
ca missam et in ipa occurrit peragendum.

<p>I</p>	<p>Tractandum reuerentē ip sum sacramentū. p̄ctōsa enī tractare nō dixerunt ho e 5</p>
----------	--

Capitulum

Lotio Manuū añ
missam: sic

II

ad

III

III

cer Dionysius dicit: q̄ extremitatū ablutio significat ablutōnem etiā a minimis peccatis. Hoc nāq; etiā replentabat ablutio sacerdotum in veteri testamento.

Añ oblatōez
vel consecratōem
ad ampliozem

Reuerentiā sacris exhibendā cū iā offerri et consecrari debent. Deuotōem et puritatē incitandā Emūdationē a peccatis significandā

Lotio
digitorū
in missa
sic

Post sacramenti
sumptōem ppter

Sacramenti reuerentiā: ne post tātū sacramēti p̄tactū: digitū nō abluat statim alia non sacrata tangant Periculi cautelam. vt si aliquid d̄ speciebus sacramentalibus remāserit adherens digitus: per ablutōnem tollatur.

Mundicie retinentiā. Significat enim hec ablutio: vt sacerdos qui per sacramenti perceptōnem p̄sumitur esse mundatus: post celebratōnem mundiciā retineat. ⁊ a recidiva inquinatōne sibi caueat.

Arti. III Rationem ac significatōnem secūdi principalis quod circa missas
et in ea agitur declarans.

	I		Sacramenti reuerentiā. vt scz p thuris bonū
odorem expellat si quid mali odoris ibi fuerit
quod horrorem puocare possit.
	II		Diabolice malignitatis repulsam: ne videlicz il
le malignus aliqd extra sacrificiū vl' celebratē
machinari vl' facere possit. Huiusmodi enim
fumo omne genus demoniorū extruitur.
Thursi
cario añ
missaz z
in ea: sic	III	ppter	Deuotōem z oratōem celebrātis ac assistentiū
significandā: que p ipos ad xū dirigitur.
	III		Effectum gratie replentandū: qua sicut bono
odore christus repletus fuit.

Art. IIII Explicans rationē et significatōnem terci j principalis quod circa
missam et in ipa agitur.

	I		Sacramenti consecrandi: tractandi et sumendi re
uerentiā.
Altaris
osculatō
añ missā
z i ipa fit	II
III	ad	Celebrantis amorē erga christū excitandū
Dilectōnem inter christum sponsum et ecclesiā spō
sam representandam.
	III		Delectabilē inde pditoris osculatōnem significan
dam: p̄sertim quo ad illam osculatōnem que fit
post sacramenti eleuatōnem. cum dicit. Ex hac al
taris participatione zc.

Arti. V Quarti principalis quod in missa agitur: rationē significatōnem
qz exponens.

			Uersio quintuplex: quintuplicē manifestatōem christi in die re
surrectōnis sue factam replentat.
Sacer
dot. s ad
populi	Salutatio
que fit		Septem vicibus (qui quies videlicz cū
se verut ad populū: et bis cū se nō s̄rit.
vt cū dicit in p̄fatiōe. Dñs vobiscū. Et
post hostie fractiōem. Pax dñi sit semp
vobiscum) septiformem spiritus sancti g
tiam significat

Capitulum

Art. VI *Explicans rationem ac significationem quinti principalis quod in missa agitur.*

<p><i>Bestus principalis variatio est sextuplex</i></p>	<p>I Brachioꝝ extensio</p>		<p>Extensionem brachioꝝ christi in cruce.</p>
	<p>II Eleuatio</p>	<p>q̄ signat</p>	<p>Directionem orationis ad deum</p>
	<p>III Coniunctio</p>		<p>Coniunctiones cordis cum ore. oris cum opere. fidei cum operibus caritatis.</p>
	<p>III Lacellatio</p>	<p>mannu</p>	<p>Crucifixionem sine affixionem christi in cruce.</p>
	<p>V Digitoruꝝ scz pollicis cu indice copulatio: que fit</p>		<p>Propter sacramenti reuerentiam et periculi cautelam: ne si aliqua particula digiti adheferit disperdatur</p>
	<p>VI Corporis inclinatio. q̄ fit ad</p>		<p>Ad significandam copulationem capitis cum membris. id est christi cum ecclesia Representandam humilitatem et obedientiam christi: ex quibus passionem suscepit. Incitandum celebrantem et assistentes ad humilitatem et deuotionem.</p>

Art. VII *Rationem et significationem declarans sexti principalis quod in missa agitur.*

Multiplex signatio per cruces fit ad representandum modum et ordinem dominice passionis. Et quia illa passio quibusdam gradibus fuit peracta. Quedam enim passionis partes crucifixionem precesserunt: et quedam in cruce consummate sunt. Ideo etiam quedam cruces fiunt ad representandum ea que passus est dominus ante crucifixionem. ut ille qui fiunt ante consecrationem. Quedam vero fiunt ad representandum ea que in cruce vel post crucem facta sunt sicut ille que fiunt post consecrationem.

I	Triplici ſub ill' ſ'bis	Dec dona Dec munera Dec ſctā ſa.	ad repre ſentādū	Trāditionem xpi factam a do p'reiuda iudeis
Cruce				
II	Triplici ſub ill' ſ'bis	Bñdictā Aſcriptā Ratam		Venditionez. pfectam a ſa cerdotibus.
				ſcribis : phariſeis. vel veditōis p'cium. ſc3 triginta denariorū Judā veditorem
Perficiat autē iſta ſignatio per .x. vi/ ces	Ubi addit du plex crux ſub illis verbis	Corpus	Ad repre ſentādū	Chriſtū venditū Benedixit
		Sāguis		
III	Unica Cruce	Unica ſecratōe		ſub illo ſ'bo
III		Sāguis		Benedixit
	Ad repreſen tandum	Preſignationē paſſionis chriſti factam in cena per hui' ſacramen ti inſtitutionem ſub ſpecie		Panis
		Uel paſſionē chriſti in	Corpore Anima	Uini
V Cruce q̄ntuplici ſub illis verbis		Hoſtiā purā Hoſtiā ſancrā Hoſtiā imaclatā Panē ſctm. v.c. Calicem ſa. ppe.		Ad reſpētādūz q̄nqz plagas ſine vulne ra q̄nqz p̄ncipalia corpiſ chriſti
VI		Triplici ſub illis verbis		Et ſanguis ſump. Cū bñdictōe.
		Ad reſpētandū	Corpore xpi extensionem Sanguis effuſionē Paſſionis fructū	
VII		Triplici ſub illis verbis		Sanctificas. Unificas. Benedicis
		Ad reſpētandū triplicē xpi oſo q̄ in cruce. ſ. p		Pericutoribus Liberatōe a morte Adeprōne glorie

Capitulum

VIII **Cruce** Triplici Per ipm Ad representandum tres horas
sub illis Et cu ipso quibus christus pendit in cruce
verbis Et in ipso quia ab hora sexta usque ad
nonam

IX Duplici sub Deo patri omnipotenti.
illis verbis In unitate spiritus sancti. Ad
representandum separationem anime a corpore.

X Triplici sub Pax dñi Ad representandum
illis verbis Sit semp christi resurrectioez
Uobiscu tertia die factam.

Ar. VIII Exponens rationem ac significacionem septimi principalis.
Obseruanda forma qua christus circa pfectionem
huius sacramenti tenuit. Ipse enim panem fregit

Hostie fra
ctio fit ad

Repñtandū

Passione xpi in qua corpus
eius vulneratoibus fractus
sive diuisum fuit
Distinctōnem corporis xpi my
stici fm diuersos status ei⁹

Ar. IX. Ratōem et significatōem octauæ principalis declarans.

Circa missionē patris hostie in calicem
aduerendū: q̄ hostia frangit p̄ mo in du
as medietates: ad designandū duplicē
statū p̄destinatioz. scz eorum qui sunt

In eterna glia

In tpali miseria

Ista nōq̄ medietas q̄ ex manu dextera sup patenā idiuisa collo
cat significat p̄destinatos q̄ iā adepti sunt beatitudinē: q̄ p̄ dextrā in

Una medietati sup patenā (telligit
collocatē iungitur. et significat illos q̄
sunt i purgatorio. q̄ q̄dē licz beatitudinē
nōdum habeāt. sunt tamen certi de ea.

Alia hō medie
tas que in sini
stra retinet di
uiditur i duas
partes: quaz

Altera que post hanc diuisionē in dex
tera tenet mittitur i calicē. et signat p̄
destinatos adhuc in hoc seculo uiuen
tes: q̄ quis de beatitudine habēda cer
ti nō sint. illam tamē virtute passionis
et sanguis christi consequentur: licet p̄
multas tribulatioes: que per calicem
significantur.

Art. X. Assignans ratōem et significatōem noni principalis
 Postq̄ sacerdos dixit Agn⁹ dei rē. osculatur libz vñ altare: vñ ali
 ud s̄m cōsuetudinē loci. Et deinde ministrz vñ imaginē vñ tabulā
 p̄ eūdē sibi porrectā q̄ vlteri⁹ exhibet altāribz osculāda. Primo
 ideo vt celebrās nō solū cū deo pacē: s̄z cū pximo se h̄re p̄testetur
 Scdo idō: vt ali⁹ osculātes pfiteant se esse iūctos in vnitāte fī
 dei p̄ christū in ara crucis imolatum.

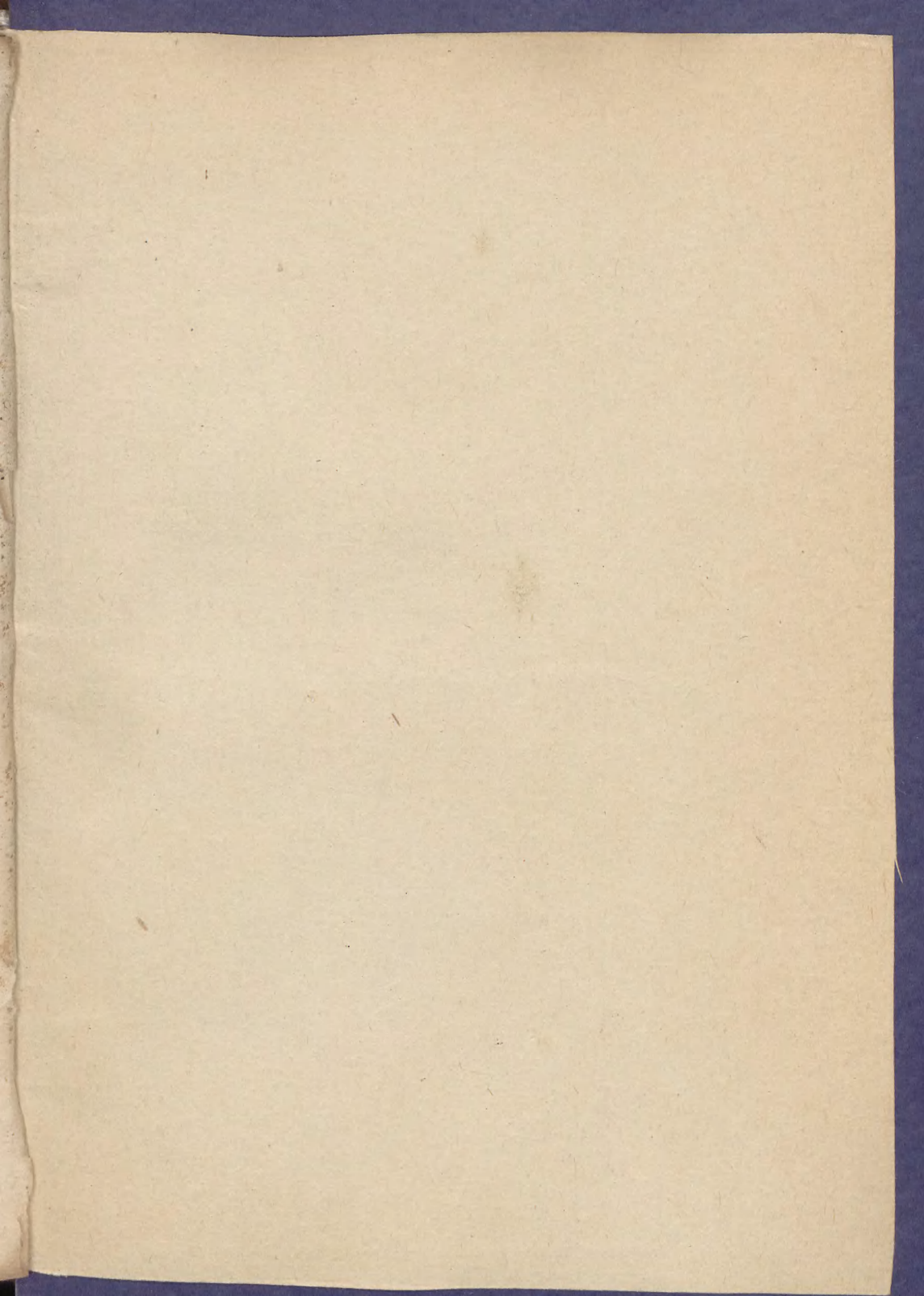
Art. XI Rationem ac significatōem decimi principalis exponens.
 P̄ cōmunionē et calicē ac digitoz cū vino ablutōz sumit illō vñ
 nū Prio idō vt reliq̄es p̄p̄z sacramentaliū si q̄ i ore remaserit cū illo
 Scdo: vt p̄ h̄ signi
 ficet q̄ sacerdos deim/
 ceps manere d̄beat mū
 dus: et seruare sapore
 ac odorem vini

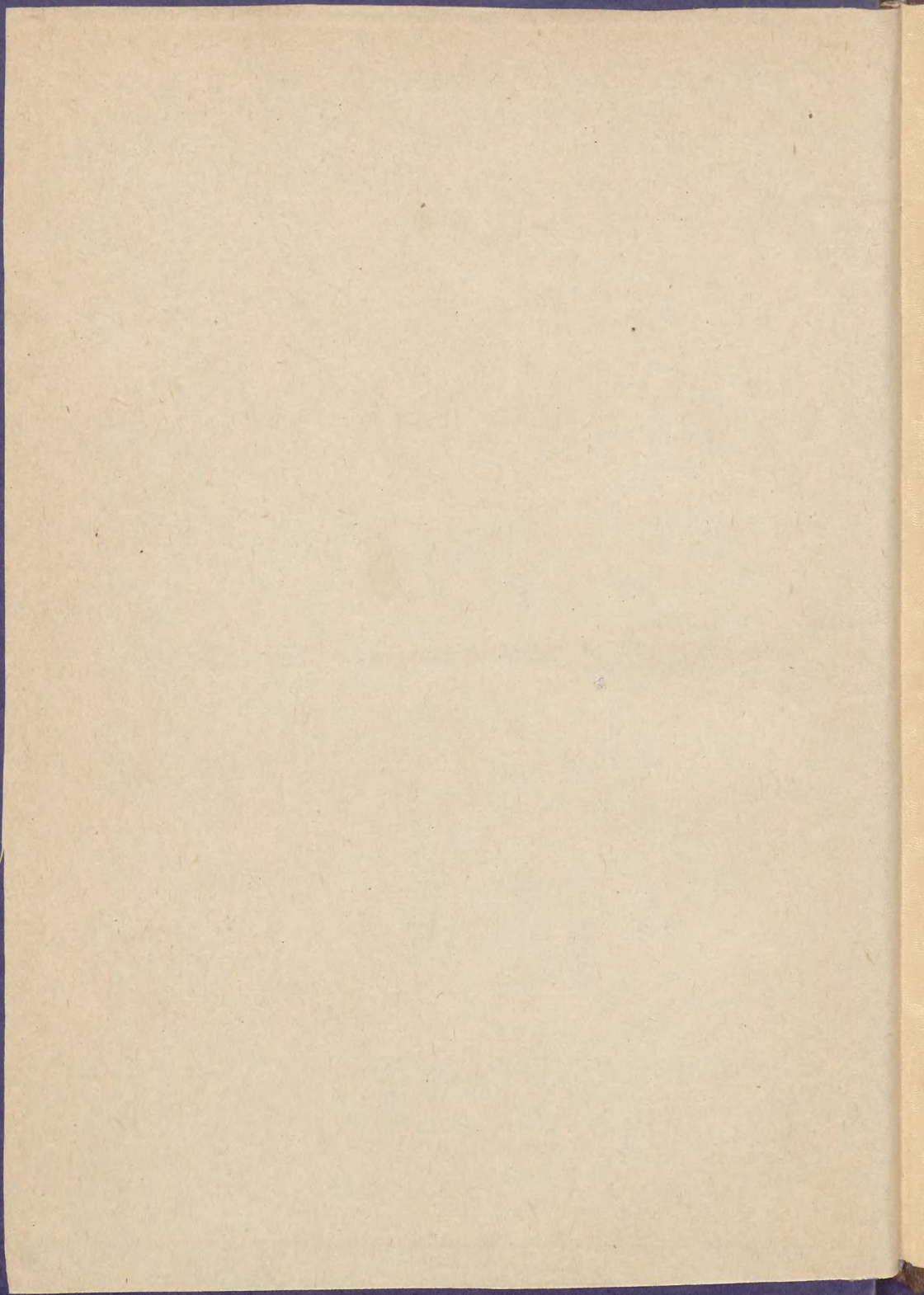
Cōpunctō is et tristitie	Trāsglutiant Lorde
Strāctio nis et leticie	In Ore
Recte cōsūatio nis et iusticie	Vita et et opere

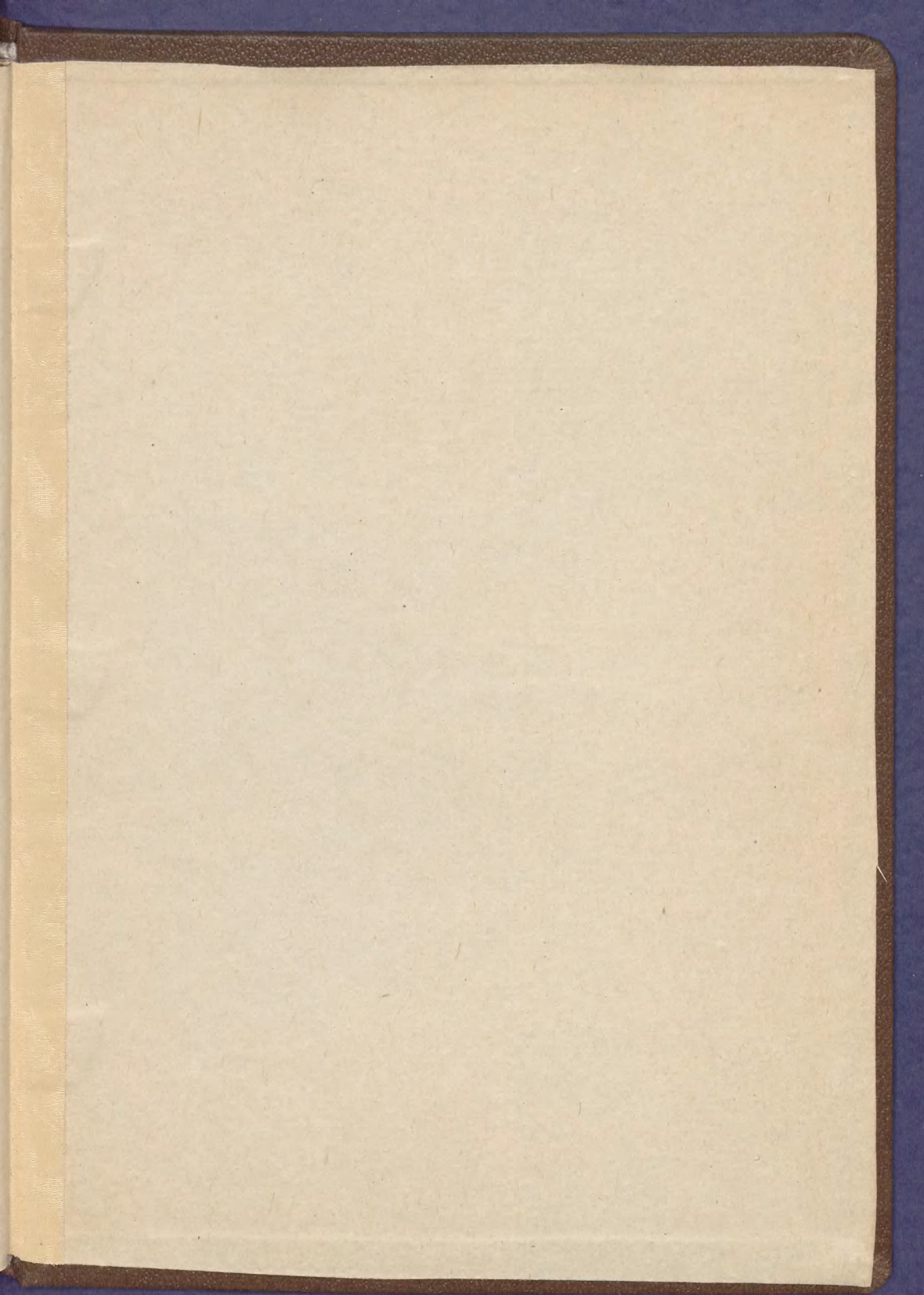
Ar. XII. Sup̄r determinata breuiter epilogās . et hoc op⁹ cōcludens.
 Ea q̄ circa officiiū missē q̄ ad ministrz: celebrādi locū: t̄pus: ac ce
 tera i summario hui⁹ opis annotata: dubitatōem ingerere p̄nt s̄b
 p̄pendio sufficiēter resoluta putam⁹. Nam si aliq̄ alta occurrāt: ex
 his q̄ diffinita sunt diligēter cōsideratis: d̄ facili solui p̄nt. Sol
 licite p̄terea curet ille p̄ cui⁹ negligētā defect⁹ aut error aliq̄s cōmis
 sus fuerit vt debitū sup̄ illo p̄nāz agat Et q̄z iuxta sacroz canonū
 cōstitutōes q̄dā defect⁹ sp̄cālē exigūt latiffactōez: nūcū ē vt i casibz
 difficilibz p̄lat⁹ sup̄ior cōsulat: cui tales sunt refuādi. Nō lateat
 deniq̄z lectorē: doctores diūsos circa q̄dā i sup̄ioribz determinata n̄
 vniformiter s̄z sepi⁹ cōtrarie sentire. vñ fieri nō potuit vt singulorū
 sententiās imitaremur. S̄z h̄ nobis suffecisse videt: vt omī affectu
 ad op̄inātes secluso: id qd̄ nobis ver⁹ aut mag⁹ cōgruū vñ tutius
 visum ē diffinuerim⁹: ad gl̄iam iesu christi: q̄ cū patre et sp̄s̄ sancto
 vniū et regnat in secula seculoz bñdictus Amen.

Resolutorū dubioz circa celebratōem missē occur
 rentiū: p̄ Marinū Bach Argentine imp̄ssit: ad lau
 dem dei Finis: Anno natiuitatis Iesu christi. M
 cccc xcij

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 24. C₂

INKUNABURY